

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7.
Telefon Nr. 102-79. — Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-89
Konto czekowe PKO w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12 do 1 w południe

Cena
egz. **25** gr.

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.
Komunikaty, przesłane redakcji, nie będą uwzględnione.
Rękopisów redakcja nie zwraca. Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Cena ogłoszeń i prenumeraty umieszczona jest na ostatniej stronie.

Projekty rządowe na plenum Sejmu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Niezwykły incydent z regulaminem sejmowym

Warszawa. 9. 10. (Sin) Dzisiejsze posiedzenie Sejmu rozpoczęło się od incydentu na tle regulaminu, wniesionego w swoim czasie przez BB a uchwalonego przez większość Izby. Marszałek Sejmu po zakomunikowaniu, iż Sąd Najwyższy unieważnił wybory do Sejmu w okręgu wyborczym Przemyśl i że poseł Wacław Makowski złożył oświadczenie o przyjęciu urzędu wicemarszałka, udzielił głosu przed przystąpieniem do porządku dziennego posłowi Nowodworskiemu z Klubu Narodowego, który w przemówieniu swym zwrócił uwagę, że część druków, a szczególnie projekty ustaw rządowych, otrzymali posłowie dopiero wczoraj i zgodnie z regulaminem mogą one wejść w rozważanie w pierwszym czytaniu dopiero na trzeci dzień po rozdaniu. Wobec tego domagał się on skreślenia tych punktów z porządku dziennego. Chodziło tu w pierwszym rzędzie o pierwsze czytanie projektu ustawy o ustroju adwokatury, gdyż posłowie nie byli przygotowani do dyskusji w pierwszym czytaniu. Jednakże marszałek nie wziął pod uwagę oświadczenia posła Nowodworskiego i sprawę wyraźnie sformułowaną w regulaminie, poddał pod głosowanie. Większość sejmowa posłuszna nakazowi p. marszałka wbrew regulaminowi uchwaliła, iż mimo, że druki zostały rozdane dopiero w czwartek, można już w piątek przystąpić do rozważania w pierwszym czytaniu projektu ustaw podatkowych. W ten sposób naruszono większością Izby regulamin, uchwalony przez tę samą większość.

Wicemarszałek Czetwertyński i sekretarze prawicy składają urzędy

Obecni na sali wicemarszałek Czetwertyński z Klubu Narodowego, sekretarz Pobożny z Chładcji oraz sekretarz Kordecki z Kl. Nar. zawiadomili marszałka Sejmu, że na skutek złamania regulaminu przez marszałka Sejmu i zatwierdzenia tego złamania przez większość Izby, składają oni urzędy wicemarszałka i sekretarzy. Marszałek Sejmu zorientował się, że zanoszą się na zbyt uproszczone pogwałcenie regulaminu i po przemówieniu posła Tomaszewicza (BB) do pierwszego punktu porządku dziennego, oświadczył, co następuje:

Marszałek cofa się

Po zbadaniu w kancelarii Sejmu, kiedy zostały rozdane panom posłom druki rządowych projektów ustaw i po przemyśleniu, że nie by-

łoby może dobrym precedensem z mojej strony postanowienia art 15 regulaminu mówiącego o projektach rządowych ograniczać, punkt 6 porządku dziennego skreślam.

Zgoda w rodzinie

Wobec tego oświadczenia wicemarszałek Czetwertyński oraz sekretarze cofnęli rezygnacje. Dla demonstracyjnego podkreślenia, iż incydent został wyczerpany, marszałek odstąpił z przewodnictwa, które objął wicemarszałek Czetwertyński. W ten sposób zakończył się przedwstępny bój o projekty rządowe, a w pierwszym rzędzie o projekt rządowy w sprawie ustroju adwokatury.

Referent z B. B. przemawia na nutę opozycyjną

Do pierwszego punktu porządku dziennego obejmującego: 1) projekt ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu, 2) w sprawie skrócenia i przedłużenia czasu pracy na Górnym Śląsku, 3) w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet, 4) w sprawie ograniczenia zatrudnienia pracowników młodocianych na Górnym Śląsku — zabiera głos sprawozdawca Tomaszewicz z (BB). Przemówienie jego ku zdumieniu posłów brzmiało jednak dość opozycyjnie. Mowca stwierdza m. in., że ustawodawstwo socjalne zwłaszcza pod względem czasu pracy nie cieszyło się zbyt wielkim szacunkiem ani u władz rządowych ani w społeczeństwie, nie mówiąc już o przedsiębiorstwach. Wyroki sądowe za przekroczenie czasu pracy niejednokrotnie urągają intencji ustawy. Były wyroki, że za przekroczenie czasu pracy stosowano kary od 8—10 zł. Oczywiście w takich warunkach ustawa stała się fikcją. Mowca krytykuje bardzo ostro łamanie przepisów, zarazem jednak prosi o przyjęcie przedłożeń rządowych.

Ostre momenty w dyskusji

Następnie przemawiał poseł Jankowski (N. P. R.), który wnosi odpowiednie poprawki. Z kolei zabiera głos poseł Rybarski (Kl. Nar.) i oświadcza: Sprawozdawca przemawiał tak, iż mogłoby się zdawać, że jest przedstawicielem zacieklej opozycji. Kto jest winien, że ustawodawstwo nie było wykonywane? Władze. Minister sprawiedliwości i prokuratorzy, którzy woleli zajmować się Brześciem. Referent powiedział, że w sprawie przekroczenia ustawy o czasie pracy zapadają wyroki sądowe zwykle urągające intencjom ustawy. Jeżeli w Sejmie w ten sposób bez poszanowania mówi się o trzeciej władzy tzn. o sądach, to czyż nie jest to najgorszym sejmowładztwem? Mowca

Dr. Leon Wander

spec. chorób nerwowych

powrócił

Kraków, Słarowińska 28. Telefon 129-37

Elektroterapia.

1055x

LUKSUSOWY GATUNEK TUTEK

F-KI „HERBEWO” KRAKÓW

THE BLUE CORK

(marka eksportowa)

USTNIK Z KORKA MAROKAŃSKIEGO

staje w obronie sądów, ma jednak cały szereg zastrzeżeń wobec tych ustaw, wniesionych dla zwalczania bezrobocia i oświadcza w końcu: Rząd jest bezradny w walce z kryzysem i tę bezradność swą przykrywa listkami figowymi w rodzaju wniesionych projektów i dlatego klub mówcy będzie głosował przeciwko nim.

Posel Reger (PPS) mówi: Rok mija od prześlawnych wyborów brzeskich i od chwili gdy ta większość została stworzona. Odtąd jednak mamy dopiero trzydzieste posiedzenie Sejmu, a przez długie miesiące nie obradował ani Sejm ani komisja ochrony pracy. Gdy mówca zarzuca nierobstwo Sejmowi odzywa się głos: Czemu w tamtym Sejmie nie zrobiono tego?

Posel Reger: I w tamtym Sejmie nie było większości robotniczej. Zresztą marsz. Piłsudski przyznał sam, że nie pozwolił dawnym Sejmom pracować. Były i sprawy uboczne. Słyszeliśmy różnych Pączków i Moraczewskich i posła Sanojcę, którzy w najgwałtowniejszy sposób zwalczały każdy wniosek lewicy.

Kogo krzepi nasz cukier?

Posel Reger oświadcza w dalszym ciągu m. in: Mówi się wiele o eksporcie. Zdrowy jednak eksport musi jak na fundamencie opierać się na obfitej konsumpcji wewnętrznej. Dziś nasz cukier krzepi dyrektorów cukrowni i fabryk, kantów, krzepi angielskie świnię, ale jest niedostępny dla nas. Nasz węgiel grzeje zagranicznych paskarzy i lichwiarzy, a u nas na Kresach używa się nawozu jako opału. Wracając do kwestji bezrobocia, mówca stwierdza, że zatrudnienie w przemyśle wynosiło w Polsce w swoim czasie 1.200.000 do 1.400.000 robotników. Dziś zatrudnionych jest niespełna 500.000 zaś liczba bezrobotnych wynosi istotnie od 700 — 800.000. Do rządu tego PPS. nie ma zaufania i nie uchwali mu żadnej ustawy.

Przemawiał jeszcze cały szereg posłów, poczem projekty ustaw rządowych zostały przyjęte.

Z kolei przystąpiono do projektu ustawy o wstrzymaniu awansów urzędniczych. Po przemówieniu referenta Wagnera (BB) zabrał głos minister skarbu Jan Piłsudski.

Posiedzenie trwa.

(Dalszy przebieg posiedzenia sejmowego po dajemy wewnątrz numeru.

Nowe orędzie Hoovera

Czy dolarowi rzeczywiście coś zagraża?

Nie dość na tem, że większość walut europejskich wciągnięta została w wir niepokoju, wywołany przez spadek funta, a już pojawiają się pogłoski o zachwianiu dolara, waluty jeszcze w wyższym stopniu: w opinii światowej uważanej za bezwzględnie pewną, niż nią był do niedawna funt szterling, waluty szczególnie w Polsce ogromnie popularnej, jako najlepszy środek zabezpieczenia się przed spadkiem wartości pieniądza. Tlem, na którym zrodziły się te pogłoski o zachwianiu się dolara, jest bardzo silny w ostatnich tygodniach odpływ złota z Ameryki. W czasie od połowy września b. r. straciła Ameryka około 400 milj. dolarów złota, a zapas jej, wynoszący jeszcze przed 3 tygodniami powyżej 5 milionów dolarów obniżył się z końcem września na 4739 milionów dolarów. Ponadto do zaniepokojenia przyczyniają się wiadomości o masowym wycofywaniu wkładów z banków amerykańskich i o bankructwie przeszło tysiąca banków w roku bieżącym. Oczywiście, biorąc pod uwagę ogromną rezerwę złota złożoną we Federal Reserve Board, wynoszącą 150 procent obiegu banknotów a 70 procent wszystkich zobowiązań natychmiast płatnych, uznać należy, wszelkie pogłoski o grożącym jakoby zachwianiu się dolara za całkowicie nieuzasadnione i jedynie jako wytwór fantazji, pobudzonej paniką.

Inaczej jednak ma się sprawa, gdy chodzi o wewnętrzne gospodarstwo następstwa paniki w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Wspomniane wyżej wycofywanie wkładów przez publiczność oraz paniczna wprost obawa przed zakupem jakichkolwiek, choćby najbardziej pewnych papierów wartościowych, prowadzi do tego, że banki amerykańskie tracą środki przeznaczone na zasilanie kredytem życia gospodarczego i z konieczności muszą w wysokim stopniu ograniczyć swą działalność kredytową. Oczywiście następstwem tego niemal zupełnego zamknięcia kredytów bankowych jest dalszy spadek cen towarów rolniczych i przemysłowych i ogromne zaburzenia w tamtejszym życiu gospodarczym.

Wytworzył się w ten sposób w Stanach Zjednoczonych nastrój ogromnie krytyczny, który choć nie zagraża stałości dolara, ale prowadzi do jeszcze większego pogłębienia srożącego się kryzysu gospodarczego. W tej krytycznej sytuacji wystąpił prezydent Hoover dnia 7-go bm. z nowym orędziem, proklamującym program aktywnej walki z przesileniem. Zapowiedziane w tem orędziu zarządzenia mają na celu nie tylko przynieść bezpośrednią ulgę zagrożonej bankowości amerykańskiej, ale przede wszystkim zmierzają do zatamowania nastroju panicznego i przywrócenia zaufania. Jak ważnym jest bowiem ten czynnik psychologiczny, tego dowodem jest załamanie się waluty angielskiej, i ten to czynnik właśnie, przejawiający się w braku zaufania, jest jednym z głównych powodów światowego kryzysu.

Zarządzenia zapowiedziane przez Hoovera a uzgodnione już ze sferami bankowymi przewidują przede wszystkim utworzenie Banku Akceptowego z kapitałem 500 milj. dolarów, którego zadaniem będzie dyskontować ten materiał wekslowy, którego nie mogą ze względu na swe statuty przyjmować banki Federal Reserve. Ponadto postanowił Hoover wprowadzić znaczne ułatwienia do ogromnie surowych przepisów redyskontowych banków Federal Reserve. W ten sposób ułatwi się bankom amerykańskim uzyskanie płynnej gotówki, co pomoże im opanować sytuację i utrzymać w dotychczasowych rozmiarach działalność kredytową. Jak widać, zarządzenia te idą w kierunku, który możnaby nazwać inflacjonistycznym, gdyż w ten sposób zwiększy się obieg pieniędzy. Jak wiadomo, wielu ekonomistów, a wśród nich słynny ekonomista szwedzki prof. G. Cassel, już od dłuższego czasu domagał się powiększenia obiegu pieniężnego, upatrując w tem zarządzeniu najbardziej skuteczny sposób

przeciwdziałania niżce cen towarów. Również w innych kolach lansuje się od pewnego czasu projekt „małej” inflacji celem zażegnania kryzysu. Jak widać, inicjatywa Hoovera idzie rzeczywiście w tym kierunku. W stosunku do rezerwy złota, jakie posiada Ameryka, efekt inflacyjny proponowanych przez niego środków jest jednak ograniczony, bo emisja banknotów mogłaby być jeszcze podniesiona o 1.500 milj. dolarów bez naruszenia przewidzianego statutu minimum 40 procentowego. Prezydent Hoover ma jednak nadzieję, że i ta ograniczona inflacja wystarczy do zahamowania paniki wśród społeczeństwa amerykańskiego i stworzenia nowej podstawy zaufania, na której mogłoby znowu gospodarstwo amerykańskie rozwijać się ku górze.

Mimo natomiast ustawicznych pogłosek o dalej sięgających planach Hoovera odnośnie do kwestyj europejskich, a więc kwestii przedłużenia moratorium czy nawet skreślenia długów wojennych, kwestii rozbioru i pacyfikacji Europy, orędzie Hoovera nie konkretnego o tych kwestiach nie wspomina, poza ogólnymi aluzjami. Poglądy na te kwestje są w Ameryce, jak wiadomo, bardzo podzielone, i znaczna część tamtejszego społeczeństwa stoi nadal na stanowisku, że Ameryka nie powinna się wtrącać ani angażować w zagadnieniach czysto europejskich. Możliwe jest, że prezydent Hoover jedynie z tego

U kobiet w ciąży i młodych matek stosowanie naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa” wzmacnia prawidłowość funkcyj żołądka i kiszek. Żąd. w apt. i dr.

powodu nie ujawnił swych poglądów na te kwestje, gdyż nie chciał uprzedzać wyników konferencji jaką wkrótce odbędzie z premierem francuskim Lavallem. W każdym razie, jakkolwiek efekt psychologiczny zapowiedzianych przez Hoovera zarządzeń bankowych już się ujawnił w postaci znacznej wyżki walorów na giełdzie nowojorskiej — wiadomo zresztą, że społeczeństwo amerykańskie jest wysoce wrażliwe na tego rodzaju enuncjacje, zwłaszcza, o ile podsycają one wrodzony jego optymizm, — to jednak zasięg środków zapowiedzianych przez Hoovera wydaje się przecieżyć zbyt mały, by dopomogły one do przezwyciężenia kryzysu w świecie a choćby nawet tylko w samej Ameryce. Dzisiejsze życie gospodarcze w całym świecie pozostaje w tak silnej wzajemnej łączności, że nie wystarczy przywrócenie zaufania w samej tylko Ameryce, jeżeli nie odżyje ono również w Europie. Jak długo zaś nie przedsięwzięcie się konkretnych środków, któreby przekonały opinię światową, że kryzys w Anglii i Niemczech będzie napewno zażegnany, tak długo niema mowy o powrocie zaufania w stosunkach finansowych europejskich.

Mimo więc niezaprzeczalnie doniosłego znaczenia orędzia Hoovera z 7 bm., dopiero wynik wizyty Lavalu w Waszyngtonie zadecyduje o tem, czy światowy kryzys gospodarczy zostanie przełamany czy też nadal będzie się pogłębiał.

Dr. B. S.

Doraźne skutki nowego planu Hoovera

Entuzjazm na Wall Street. — Zwyżka akcji

Nowy Jork. 9. 10. PAT. Projekt założenia banku z półmiliardowym funduszem, poparty został z entuzjazmem przez cały Wallstreet. Gubernator „New York Federal Reserve Bank” Harrison zwołał komitet dla opracowania zakresu działania nowej instytucji. Clearing-House’y zadeklarowały 150 milionów dolarów, tj. 2 proc. swoich depozytów. Założenie tego banku upłynni zamrożone aktywa wszystkich mniejszych banków oraz uchroni je przed ruinami. W dalszym planie leży rozszerzenie kompetencji dyskontowych Federal Reserve Banku, co jednak nastąpi dopiero po zwołaniu kon-

gresu. Analogiczny plan opracowywany jest dla Federal Farm-Board przyczem istnieje propozycja natychmiastowego rozszerzenia kredytu jego o dalszych 60 milionów dolarów. Giełdy akcyjne zareagowały zwyżką. Polskie obciążenie w obrotach prywatnych mają duży popyt, stąd też pozycja ich na oficjalnej giełdzie wybitnie lepsza.

Nowy Jork. 9. 10. PAT. Organizacja instytucji kredytowej z funduszem 500 milionów dolarów została ukończona i będzie zarejestrowana w dniu jutrzejszym w stanie Delaware pod nazwą „National Credit Corporation”.

Rokowania Brüninga na dobrej drodze

(Telegram własny „Nowego Dziennika”)

Berlin. 9. 10. (Sch) Mimo niezwykle trudności, na jakie dr. Brüning natrafia przy tworzeniu nowego rządu, koła miarodajne sądzą, że misja jego zostanie uwieńczona powodzeniem. Przedewszystkiem zależeć będzie jego powodzenie od pełnomocnictw, jakie uzyska, aby się mógł pokazać przed Reichstagem. W sprawie tej zwrócił się dr. Brüning dziś po południu do prezydenta Rzeszy. W kołach poinformowanych panuje przekonanie, że jeżeli nie dziś wieczór, to najdalej jutro po południu osiągnięte zostanie porozumienie i wyśilk Brüninga osiągną wynik pozytywny.

Monachjum przeciwko Berlinowi

Monachjum 9. 10. PAT. Na zjeździe stronnictwa Bayerische Volkspartei poseł do Reichstagu wystąpił w sposób bardzo ostry przeciwko unitarystycznym tendencjom Berlina oświadczając, iż dla berlińskiej utopii jednolitego państwa Bawaria niema zamiaru ponosić dalszych ofiar. Mówca zastrzegł się przeciwko dalszemu osłabianiu finansowemu Bawarii, oraz próbom przekształcenia jej na wielkopruską prowincję.

Francja udzieli kredytu na stabilizację funta

Londyn 9. 10. (L) Omawiając wizytę lorda Readinga w Paryżu „Daily Telegraph” pisze, że Francja wyraźnie dała do zrozumienia, iż życzyłaby sobie, aby stabilizacja funta po kur się możliwie najwyższym nastąpiła jak najrychlej. Opuszczając Paryż lord Reading wyraził przekonanie, że tak francuskie ministerstwo skarbu jak banki prywatne jak najchętniej udzieliłyby kredytów i pożyczek na stabilizację funta.

Paryż. 9. 10. (B) Bank Francuski podniósł dziś stopę dyskontową o pół procent, z 2 na

2 i pół procent. 2-procentowa stopa utrzymywała się od 2 stycznia br.

Znowu bankructwo banku we Francji

Paryż 9. 10. (B) Jedna z większych instytucji kredytowych, posiadająca w Paryżu kilka filij, Banque Syndicale de Paris, popadł w trudności płatnicze i zawiesił wypłaty.

Paryż 9. 10. (B) Leon Blum w „Populaire” ocenia liczbę bezrobotnych we Francji na 650 tysięcy, a liczbę częściowo zatrudnionych pracowników na okragło 2 i pół miliona osób. Obliczenia swe opiera Leon Blum na podstawie wykazów ministerstwa pracy.

Na otwarcie sezonu
jesiennego w kinie

Wielki film sensacyjnych przygód. — Film najwyższej klasy, grany w największych kinach Europy i Ameryki

Dramat wielkich, niebywale sensacyjnych przygód. Film pełen ruchu, życia. Treść przykuwająca uwagę widza i porywająca go wartkim potokiem akcji. W rolach głównych: **Tim Mc Coy i Allene Ray**. Zdjęć dokonano przy udziale tysięcy autent. czerwonoskórych

„ŚWIATOWID”

CZERWONA ZEMSTA

Bojkot nauczycieli żydowskich w szkolnictwie średnim

Przemówienie posła Sommersteina na komisji oświatowej
(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 9. 10. Sin. Poseł Pochmarski (B. B.) referował na dzisiejszym posiedzeniu komisji oświatowej wniosek rządowy o przedłużeniu do końca roku szkolnego 1932-33 prawa zdawania egzaminów nauczycielskich, powołując się na argumenty humanitarne, społeczne i potrzeby szkolnictwa.

W dyskusji zabrał głos poseł dr. Sommerstein, który nawiązując do wysuwanego w motywach projektu braku sił kwalifikowanych wskazuje, że tak nie jest i nie grozi zahamowanie pracy w szkolnictwie z powodu braku sił kwalifikowanych. Szczególnie Żydzi mogliby dostarczyć całego szeregu kandydatów, mających dyplomy. Interweniują w tych sprawach profesorowie uniwersytetu i mimo to otrzymują oni w kuratorjach odpowiedź, że pośad wolnych niema. Co do polonistów i historyków istnieje podobno okólnik ministra, że Żydom nie można poruczać nauczania tych przedmiotów. W jednym z gimnazjów wypowiedziano posadę wykwalifikowanemu nauczycielowi Żydowi rzekomo z powodu zwinięcia tego etatu, a wkrótce potem obsadzono to miejsce nauczycielem chrześcijaninem. Więc gdzież jest ta humanitarność? Mówca domaga się od

obecnego na posiedzeniu wiceministra Pierackiego wyjaśnienia i akcentuje w ostrych słowach obowiązek państwa dawania pracy wykwalifikowanym nauczycielom bez względu na wyznanie i narodowość.

W dalszej dyskusji poseł Welykanowicz Ukraińców, zaś poseł Kornecki (Kl. Nar.) na przenoszenie ze względów politycznych całego szeregu nauczycieli.

W odpowiedzi wiceminister Pieracki zaznacza, że ministerstwo nie daje wskazówek co do nieprzyjmowania kandydatów ze względu na ich wyznanie lub narodowość, w szczególności nie wydało ministerstwo okólnika, by Żydów nie dopuszczać do wykładania polonistyki i historii. Ma rację poseł Sommerstein, że jest rezerwa wykwalifikowanych sił i będzie się je przyjmować w miarę potrzeby. Mówca prosi o konkretne fakty co do nieprzyjmowania kwalifikowanych Żydów, wskazuje na nadmierną ilość polonistów i historyków, a brak sił do języków obcych i klasycznych. Z pewnością Żydowsy kandydaci z tej grupy nie mają powodu do narzekania.

Wniosek rządowy został przyjęty.

Przywódcy pogromu berlińskiego przed sądem

(Telegram własny „Nowego Dziennika”)

Berlin. 9. 10. (Sch). Przed sądem ławniczym w Charlottenburgu rozpoczął się dziś drugi proces o zajścia na Kurfuerstendamm, przeciw zwierzchnikowi oddziałów szturmowych narodowych socjalistów w Berlinie hr. Helldorfiowi, szefowi sztabu głównego Ernstowi, przywód-

cy Jungstahlhelmu Brandtowi oraz dalszym dwóm narodowym socjalistom Damerowi i Schulzowi, przebywającym obecnie w więzieniu prewencyjnym Akt oskarżenia zarzuca im ciężkie zakłócenie spokoju publicznego i inne przestępstwa.

Miklas ponownie wybrany prezydentem Austrii

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń 9. 10. (W) Dziś przedpołudniem Zgromadzenie Narodowe, tj. połączone Rada Narodowa i Rada Związkowa, dokonało wyboru prezydenta związkowego Austrii. Już w pierwszym głosowaniu obecny prezydent Miklas otrzymał 109 głosów i został wybrany prezydentem republiki na dalsze 4 lata. Kontrkandydat Miklasa, członek partii socjalno-demo-

kratycznej i przewodniczący Rady Narodowej dr. Renner uzyskał 93 głosy. Oddano ogółem 203 głosy, z których jeden był pusty. Heimatschutz nie wziął udziału w posiedzeniu Zgromadzenia. Na Miklasa głosowali chrześcijańsko-społeczni, Wielko-Niemcy i Landbund. Dr. Renner otrzymał wszystkie głosy socjalistyczne. Miklas przyjął wybór.

Ojcobójczyni skazana na dożywotnie więzienie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Katowice. 9. 10. (S) Przed tutejszym sądem okręgowym toczył się w dniu dzisiejszym proces przeciwko niejakej Emilii Domżałowej, oskarżonej o zamordowanie ojca swego Szymona, za to, że odmówił jej pieniędzy na wódkę. Jako współnik ohydny mordu na ławie oskarżonych zasiadł niejaki Herman Depont. Morderczyni dokonali zbrodnicy czynu przy pomocy młotka.

Trybunał po przeprowadzeniu rozprawy skazał Domżałową na dożywotnie ciężkie więzienie, zaś Deponta na 12 lat ciężkiego więzienia.

JAKA BĘDZIE POGODA?

Warszawa 9. 10. Sin. Przewidzany przebieg pogody na sobotę 10 bm.: Wyżyna małopolska Śląsk, Podhale, Tatry i Małopolska wschodnia Dość pogodnie lub pogodnie, rankiem miejscami mglisto. Po chłodnej nocy w ciągu dnia znaczny wzrost temperatury od 10 — 18 stopni. W górach na wyżynach możliwy lekki przymrozek. Słabe wiatry zachodnie lub miejscowe, albo cisza.

Warszawa 9. 10. PAT. P. minister Janusz Jędrzejewicz udał się dzisiaj do Wilna, gdzie weźmie udział w inauguracji roku akademickiego na uniwersytecie, oraz w posiedzeniu komitetu rządowego, obejmującego pieczę nad grobami królewskimi.

„MISS POLONIA” ZOFJA BATYCKA najpiękniejsza kobieta Polski

używa stałe do twarzy i rąk kremu „Neige de Fleurs - Kwiat śnieżny”, który działa cudownie na upiększenie cery. 1001u

Wzędzie do nabycia
Wzędzie do nabycia

Równowaga budżetu — najpilniejszą troską rządu

(Dokończenie sprawozdania z obrad Sejmu)

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 9. 10. (Sin) W przemówieniu swoim minister Piłsudski oświadczył: Sesja budżetowa zwołana została o cały miesiąc wcześniej, niż zwykle. Ma to swoją dobrą stronę, albowiem w ciągu miesiąca można załatwić szereg spraw, niezłączonych ściśle z budżetem. Ogólny kryzys gospodarczy w dziedzinie skarbu powoduje zmniejszenie wpływów, co wywołać musi zmniejszenie wydatków i przystosowanie ich do nowych warunków. Jeżeli chodzi o program, w jaki sposób rząd ma zamiar radzić sobie z kryzysem, to przede wszystkim troską rządu będzie walka o utrzymanie równowagi budżetowej. W dalszym ciągu minister uzasadnia konieczność poczynienia różnych redukcji i domaga się przyjęcia ustawy o wstrzymaniu szczeblowania.

Po przemówieniu posła Korneckiego projekt ustawy został przyjęty.

Z kolei po referacie posła Kleszczyńskiego (BB) przyjęto ustawę o budowie normalnotorowej linii kolejowej Kraków—Miechów.

Następne posiedzenie Sejmu odbędzie się we wtorek.

Stosunki w więzieniu grodzieńskim

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 9. 10. (Sin) Klub PPS złożył do łaski marszałkowskiej następujący wniosek: W Grodzie kursują niepokojące wieści na temat stosunków panujących w tamtejszym więzieniu. Przed paru tygodniami powiesił się tam więzień polityczny Menaker, zaś przed paru dniami więzień Mackiewicz zabił kamieniem przebywającego z nim w celi drugiego więźnia Skorupskiego (donosimy o tem dziś w rubr. „Wiadomości z kraju” — Red.) Podczas spaceru więźniowi Swierzbiniowskiemu rozbito głowę kamieniem, a sprawcy nie wykryto. Rodziny więźniów politycznych skarżą się, że ciepłej bielizny dla więźniów, wobec czego podpisani wnoszą: Wysoki Sejm uchwalić że naczelnik więzienia Grabowski nie dopraczy: Sejm wzywa rząd do natychmiastowego przeprowadzenia śledztwa w grodzieńskim więzieniu karnem i do ukarania winnych dopuszczania do karygodnych wypadków, które miały miejsce w tem więzieniu.

Przeciwko spisowi ludności żydowskiej w Palestynie

Atak Zabotyńskiego

Na łamach „Hajntu” zamieszcza przywódca sjonistów - rewizjonistów artykuł zwrócony przeciwko zamierzonemu spisowi ludności w Palestynie. Autor usiłuje zdyskredytować spis ludności zarządzony przez władze palestyńskie, atakując głównie Waad Leumi i jej większość lewicową, która zgodziła się na udział Żydów w spisie.

W połowie października — pisze Zabotyński — odbędzie się w Palestynie spis ludności a w sferach jiszuwu coraz silniejszy jest prąd sprzeciwiający się udziałowi Żydów w tym spisie.

Zabotyński uważa obecny spis ludności w Palestynie w teraźniejszych okolicznościach za fałszerstwo, w którym żaden Żyd nie powinien wziąć udziału. Fałszerstwem będzie spis ludności palestyńskiej już z przyczyn czy sto technicznych. Granice Palestyny szczególnie wschodnie są niestrzeżone. Gromady Beduinów mogą każdej chwili przekroczyć Jordan i zaważyć na spisie ludności a potem wrócić do Transjordanji. Jest to rzecz znana i nie można temu fałszowaniu spisu w niczem przeciwdziałać. Wiedzą o tem doskonale wszystkie sfery rządowe w Jerozolimie, wiedzą o tem sfery Komisji Mandatowej. Już dziś czynione są przygotowania ze strony arabskiej do wydatnego powiększenia liczby Arabów w Palestynie, przez zaproszenie gromad Beduinów z Transjordanji. Po drugie urzędnicy arabscy, pracujący przy spisie, a bez nich spisu nie można przeprowadzić, należą niemal wszyscy do sfery półinteligentów, u których patryjotyczna nienawiść do Żydów jest tak samo silna, jak słabe jest ich poczucie obowiązku. W kolonjach żydowskich typ komisarzy spisowych jest zgoła inny a przytem istnieją w tych kolonjach dokładne rejestry, metryki poddawane stałej kontroli. Ale np. w okręgu Bet Seba, arabski komisarz spisowy musiałby być aniołem, by nie wykorzystać sposobności i nie dokonać fałszerstwa na rzecz Arabów. Po trzecie cały spis jest fałszerstwem a celem jego jest także fałszerstwo. Rząd przygotowuje spis ludności nie dla celów naukowej statystyki, lecz dla celów stworzenia parlamentu o arabskiej większości. Z tej przyczyny urządza spis, by wykazać, że Żydzi są w mniejszości. Nie ulega wątpliwości, że rząd może to każdej chwili wykazać, chociażby dlatego, że nie

nie pozwalał wszak na imigrację żydowską do Palestyny, ale zapomocą spisu Żydzi wydatnie pomogą rządowi. Rząd niewątpliwie wykorzysta fakt, że Żydzi brali udział w spisie ludności. W ten sposób dostanie rząd do ręki nowe uzasadnienie dla stworzenia parlamentu z arabską większością i będzie się mógł posłużyć „naukowym” materiałem statystycznym oraz zgodą ludności żydowskiej. Słowem chcąc nas pogrzebać i proponuje się, ażebyśmy pomagali przy kopaniu grobu.

Spis ludności przeprowadzany obecnie w Palestynie niema nic wspólnego ze zwyczajnym spisem ludności sporządzanym we wszystkich cywilizowanych krajach. Jest to poprostu pierwszy krok antysjonistycznego planu utworzenia parlamentu z arabską większością. Waad Leumi wypowiedział się za przeprowadzeniem spisu, ale — podkreśla Zabotyński — należy przypomnieć fakt, że w Waad Leumi panuje partja klasowa a nie partja narodowych interesów. Waad Leumi zażądał gwarancji co do spisu ludności, ale gwarancje te polegają głównie na tem, by przy przeprowadzaniu spisu zatrudniono także pewną liczbę żydowskich komisarzy spisowych. Chodzi tu o zatrudnienie pewnej liczby członków Histadrutu i na tem kończą się wszystkie gwarancje. Waad Leumi wzywając wszystkich Żydów do udziału w spisie wzywa temsamem do stwierdzenia, że jiszuw jest naprawdę tylko małą mniejszością i że należy mu się tylko nie wielkie przedstawicielstwo. Przez dziesięć lat z rządu walczy rząd palestyński przeciwko imigracji żydowskiej. Dziś chce się wykazać przed całym światem skutecznością swoich zarządzeń. Zbiera więc materiały, by jutro móc się powołać na fakt, że Żydzi stanowią w Palestynie mniej, niż jedną piątą część ludności a więc nie mogą mieć prawa rozstrzygnięcia o losie kraju. Do takiego zadania trzeba jeszcze rządowi pomóc i dlatego tylko, że kilkudziesięciu młodzieńców żydowskich otrzyma pracę? Jedno z dwojga: chcemy doprowadzić do parlamentu czy też chcemy go zwalczać? Odpowiedź jest jasna. Prawie każdy Żyd jest przeciwny planowi parlamentu wedle wzoru rządu palestyńskiego. Jeśli tak, to walkę trzeba rozpocząć natychmiast albowiem spis ludności jest pierwszym krokiem do pomniejszenia jiszuwu i do wyzyskania mniejszości żydowskiej dla przywilejów arabskich.

czność przyjęła pieśniarkę z entuzjazmem. Bilety już do nabycia w sali Starego Teatru.

— ośo —

— **DZISIEJSZA PREMIERA „KREGU INTERESÓW”** żywiłowej i pełnej humoru arlekinady Benavente'a, o stylu wiodącym swój rodowód od „commedii dell' arte”, wzbudziła duże zainteresowania. Przed 12-tu laty „Krag interesów” w przekładzie i inscenizacji dyr. Teofila Trzcińskiego stanowią wyjątkową sensację teatralną sceny krakowskiej, a za nią innych scen polskich. Dziś ukaże się ta arlekinada w nieco zmienionej szacie i w obsadzie, złożonej m. in. z nowo pozyskanych dla Krakowa artystów pp. Felicji Trapszo, Karbowskiego i Michalaka. — Ciesząc się nieśmiądnym powodzeniem „Sztuba” ukaże się w nie zmienionej obsadzie w niedzielę, na przedstawieniu popołudniowym po cenach znizowanych.

— **„RABUNEK U JUBILERA”**. Tym nieco sensacyjnym tytułem przyozdobił swą komedję jeden z najwybitniejszych komedjopisarzy węgierskich, autor „Myszy kościelnej”, Wł. Fodor. „Rabunek u jubilera” po uratowaniu szeregu teatryków węgierskich, austriackich, niemieckich i innych od wszędzie istniejącego kryzysu, wchodzi na repertuar sceny krakowskiej w sobotę 17 bm jako pierwsza nowość z lekkiego repertuaru.

— **„BAGATELA”** TEATR DLA DZIECI. Przypominamy, że jutro w niedzielę o godz. 11 przedpoł. w teatrze „Bagatela” odbędzie się przedstawienie sztuki Karola Zuckmayera „Kakadu-Kaduka”. Nowa inscenizacja, nowe pomysły. Bilety sprzedaje kasa teatru „Bagatela”.

— **Z TEATRU DOMU ŻOŁNIERZA POLSKIEGO** Teatr DZP. wystawia dziś w sobotę i jutro w

Dr. Marek Morgenstern

b. sekund. szpitala św. Łazarza w Krakowie
powrócił

Kraków, Aleja Słowackiego 40. tel. 155-56

DZIEŃ POLITYCZNY

Zmiana na stanowisku ministra spraw zagr.?

Marszałek Piłsudski po powrocie z Brześcia odbył onegdaj dwugodzinną konferencję z posłem polskim w Moskwie p. Patkiem.

Konferencja ta obudziła zainteresowanie w kręgach politycznych. Katowicka „Polonia” notuje pogłoski o pewnej zmianie na stanowisku ministra spraw zagranicznych, przyczem wielce prawdopodobnem jest, że na miejsce p. Załeskiego przyjdzie p. Palek.

Wiceminister Koc został w Paryżu

Wiceminister skarbu Koc, bawiący w Paryżu w sprawach finansowych polskich, którego powrót był zapowiedziany na połowę tego tygodnia, przedłużył swój pobyt w Paryżu i powróci dopiero do Polski w przyszłym tygodniu.

„Dwa oblicza” Chadecji

Jak wiadomo, we wschodniej Małopolsce Chrześcijańska Demokracja podczas ostatnich wyborów, jak i podczas poprzednich, zawarła sojusz z obozem sanacji i dzięki temu uzyskała dwa mandaty do Sejmu i dwa mandaty w Senacie. Mandaty te w Sejmie piastują posłowie ks. prof. Szydelski i prof. Bryła, w Senacie zaś profesorowie Thulie i Makarewicz.

Obecnie „Polonia” katowicka, organ p. Korfantego i Chadecji śląskiej ostro atakuje ks. posła Szydelskiego (znanego antysemitę lwowskiego, na którego lwowscy „jägerowcy” kazali głosować Żydom!), że dąży do stałej współpracy z sanacją. Wedle „Polonii” pos. Szydelski niedawno temu przemawiał za uprawianiem przez Chadecję „dwóch oblicz”, a w ostatnim numerze swego pisma „Głos Pracy” wypowiada się przeciwko opozycji przeciw rządowi sanacyjnemu i pleduje za współpracą z nimi, oczywiście motywując swe stanowisko sumieniem chrześcijańskim, przyczem powołuje się na autorytety w kraju i zagranicą.

„Polonia” przewiduje, że zwołany do Katowic na najbliższą niedzielę kongres Chadecji, orzeknie, że dla ludzi chcących współpracować z panującym jeszcze systemem w Polsce nie może być miejsca w szeregach Chrześcijańskiej Demokracji.

niedzielę doskonałą komedję pt. „Cały dzień bez kłamstwa” w reżyserji Eugenjusza Załuckiego, znanego dobrze wszystkim sympatykom DZP. W niedzielę o godz. 3:30 pop. wystawia teatr DZP. poraz ostatni pełną humoru i doskonale przez p. Leonję Krajewską wyreżyserowaną komedję pt. „Jadzia wdową”.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Sobota o 8 wiecz.: „Krag interesów” (premiera)
Niedziela pop.: „Sztuba” (ceny znizowane); o 8 w. „Krag interesów”.

TEATR DOMU ŻOŁNIERZA POLSKIEGO

Sobota o 7:30 wiecz.: „Cały dzień bez kłamstwa” (premiera).
Niedziela o 3:30 pop.: „Jadzia wdową”, o 7:30 wiecz.: „Cały dzień bez kłamstwa”.

REPERTUAR KINOTEATRÓW

APOLLO: „On i jego siostra”.
BAGATELA: „10-ciu z Pawiaka” (Zofja Batycka, Adam Brodzisz, Józef Węgrzyn).
CORSO: „Pierwszy pocałunek” (George O. Brien Sue Carroll).
MUZEUM: „Światło Azji” pierwszy film hinduski. Ponadto dodatek i wesoła komedja
SZTUKA: „Bomby w Monte Carlo”.
ŚWIATOWID: „Wieczni głupcy”.
UCIECHA: „Król bulwarów”.
WANDA: „10-ciu z Pawiaka” (Zofja Batycka, Adam Brodzisz, Józef Węgrzyn).
WARSZAWA: „Bocian strajkuje” (Zygfryd Arno, Kathe Nagy, Albert Paulig).

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI

Krakowski Teatr Żydowski

We czwartek 15 bm. rozpocznie się nowy sezon w Krakowskim Teatrze Żydowskim przy ul. Bocheńskiej 1. 7. Zarząd Towarzystwa „Krakowski Teatr Żydowski” zaangażował w tym celu znakomity zespół „Wileńskiego Żyd. Teatru Ludowego”, znanego już u nas ze swych występów w ubiegłych sezonach, ze znanymi artystami p. Nachamą, Kadiszem i Chaszem na czele. W repertuarze szereg pięknych sztuk ludowych, jak też repertuar poważny „Golema” Leiwika, „Rasputin” Al. Tolstoja i inne.

Zespół składa się z pierwszorzędných sił artystycznych, ma własnego artystę, dekoratora i kierownika muzycznego, nowoczesny balet pod kierownictwem wybitnego baletmistrza, oryginalne kostjomy i dekoracje.

By umożliwić jaknajszerszym warstwom zwiedzanie teatru, Zarząd Towarzystwa postanowił w pełnem zrozumieniu obecnej depresji ekonomicznej, zniżyć ceny miejsc, a mianowicie w soboty i w niedzielę od zł 1 do 4, a w dnie powszednie od 70 gr do zł 3.

ŚLYNNA PIEŚNIARKA IRENE DE NOIRET W KRAKOWIE

W niedzielę 11 bm. o godz. 8 wiecz. odbędzie się w sali Starego Teatru jedyny koncert słynnej w całej Europie pieśniarki Irene de Noiret, która śpiewa w dwunastu językach, m. in. w języku hebrajskim i żydowskim. Koncerty Noiret cieszyły się w stolicy ogromnem powodzeniem, a publi-

DZIAŁ GOSPODARCZY

Projekt ustawy o prawie egzekucyjnym

Ukazał się dawno oczekiwany przez świat handlowy projekt ustawy o prawie egzekucyjnym, uchwalony w I. czytaniu przez Komisję Kodyfikacyjną R. P. Projekt ten wprowadza jednolite prawo w dziedzinie egzekucji wyroków sądowych w sprawach cywilnych na całym terenie państwa. Posiada to zwłaszcza wielkie znaczenie dla b. Kongresówki, gdzie dotąd stanowisko wierzyciela jest w czasie egzekucji wręcz beznadziejne. Nowy unifikacyjny projekt przewiduje znaną na w Małopolsce przysięgę manifestacyjną, którą można nakazać dłużnikowi, a gdyby dłużnik nie stawiał się na audjencji wyznaczony do złożenia wykazu swego majątku i przysięgi, lub też na audjencji nie złożył wykazu, albo odmówił wyjaśnienia lub złożenia przysięgi, wówczas sąd na wniosek wierzyciela zarządzi uwięzienie dłużnika, oraz zagrozi mu dalszym uwięzieniem na wypadek, gdyby dłużnik w ciągu dni 7-miu po zwolnieniu nie dopełnił nałożonego nań obowiązku. Po pierwszym zwolnieniu uwięzienie może być zastosowane ponownie, o ile dłużnik nie złoży wykazu i przysięgi. Uwięzienie nie może w każdym wypadku trwać dłużej niż 2 tygodnie. Dłużnik u-

więziony ma możność wyjścia na wolność, a mianowicie może żądać, by w godzinach urzędowych był doprowadzony do sądu celem złożenia wykazu i przysięgi.

Zamiast reformy — nowe ciężary

Pod tym tytułem pisze „Gazeta Warszawska“ o rowych projektach podatkowych rządu:

„Projekty zgłoszone trudno uważać za oczekiwaną przez społeczeństwo reformę podatkową, przede wszystkim dlatego, że brak w nich wszelkiej myśli przewodniej. A raczej myśl ta jest może nie przez wszystkich uświadamiana, a jest nią powiększenie dochodów budżetowych za wszelką cenę, choćby za cenę ruiny całego gospodarstwa narodowego. Trudno jednak projekty ustaw, którym przyświeca taka myśl przewodnia, uważać za reformę podatkową.“

„Gazeta Warszawska“ uznaje więc, równie jak i my, konieczność reformy podatkowej. Przemilczaj ona tylko wstydliwie, że cały nasz system podatkowy, tak gwałtownie domagający się reformy stworzony został — w czasie rządów endecji...

Przyczynę do gospodarki karteli

Dlaczego nafta i benzyna są drogie?

Miesięcznik „Nafta“, organ przemysłowców naftowych, produkujących ropę naftową, zamieścił ostatnio list otwarty grupy właścicieli kopalń nafty do premiera, do ministra p. i h. oraz do ministra skarbu, ze skargą na osobliwe praktyki kartelu właścicieli rafinerii. Kartel ten dąży z jednej strony do ciągłego podnoszenia cen przetworów naftowych i jednocześnie do obniżania cen surowca (ropy), co w konsekwencji uniemożliwia wielu kopalniom sprzedaż ropy. Autorzy listu powyższego dowodzą, że kartel czerpie dzięki tym praktykom olbrzymie dochody, a dowodem tego płacenie olbrzymich „odszkodowań“ właścicielom rafinerii, którzy zgodzili się zaprzestać całkowicie lub częściowo nabywania i przerabiania ropy.

I tak np. — według powyższego listu — rafinerja „Gartenberg i Schreier“ za unieruchomienie swoich zakładów otrzymuje od kartelu 300 tysięcy dolarów rocznie, dzierżawcy rafinerji firmy „Stawski i S-ka“ otrzymuje od kartelu 100 tys. dolarów rocznie, a płacą za dzierżawę rafinerji tylko 20 tys. dolarów. Takich rafinerii, bajejczono rektujących się dzięki temu, że nie nie robią, jest podobno więcej. Oczywiście kartel, który może płacić tak wysokie odszkodowania konkurentom za „nie robienie konkurencji“ musi osiągać olbrzymie dochody.

Najciekawsze, że kartel ten powstał i istnieje pod patronatem rządowego przedsiębiorstwa „Polmin“.

Przed wprowadzeniem cła na surowce włókiennicze?

Według poufnych informacji zainteresowanych przemysłowców, sprawa wprowadzenia cła na surowce włókiennicze została już przesądzona.

Wprowadzone zostają stawki na len, a mianowicie: włókno trzpane i międlone 60 zł. za 100 kg., włókno czesane 100 zł. za 100 kg., pakuly 60 zł. za 100 kg. Niektóre szlachetne gatunki lnu mogą być zwolnione od cła jako niezbędne dla produkcji krajowej lin okrętowych itp. Sisal i maniła dotąd wolne od cła, otrzymają również cło.

Na poufnej konferencji wyższych urzędników ministerstwa skarbu i min. przemysłu i handlu zdecydowano obłożenie cłem surowców włókienniczych egzotycznych ze względu na konieczności budżetowe państwa. W związku z tem przemysł włókienniczy postanowił podjąć akcje w sprawie zniesienia podatku obrotowego, co przyczyniłoby się do zlikwidowania niebezpiecznej konkurencji drobnego przemysłu, nie placącego podatków i świadczeń.

Spadek waluty angielskiej a hutnictwo polskie

Ogólny stan zamówień krajowych w hutnictwie żelazem wykazuje już od dłuższego czasu silny spadek i dla podtrzymania czynności hut niezbędne było skierowanie jej w dużym stopniu w stronę wywozu. Gdy w latach dobrej konjunktury wywóz wytworów walcowanych nie przekraczał 20 proc. wytwórczości, obecnie podniósł się do 50

proc., a w hutach śląskich wynosi jeszcze więcej.

Główny nasz eksport w ostatnich latach kierowany był do Z. S. R. R., które płaciły za otrzymane towary weksłami, wystawianymi w walucie angielskiej. Ponieważ zobowiązania sowieckie były długoterminowe, ogólna suma wierzytelności hutniczych jest w obecnej chwili znaczna. Spadek funta obniża więc wierzytelności, przyczyniając hutnictwu dotkliwe straty, tem dotkliwsze, że długotrwały kryzys w znacznym stopniu osłabił finansowe położenie naszych towarzystw hutniczych, i że cena sprzedawna wysyłanego do Z. S. R. R. żelaza była bardzo niska. Hutnictwo nie ma zamiaru poddać się biernie bieżącym wypadkom, lecz występuje aktywnie i żąda od Z. S. R. R. rewizji ich zobowiązań, twierdząc, że wartość funta musi być rozumiana w złocie. W tym duchu nawiązano pertraktacje z przedstawicielstwem sowieckim w Warszawie.

Nowy kryzys bankowy w Paryżu

„Baseler Nachrichten“ donoszą z Paryża, że Banque del' Union Parisienne popadł w tak poważne trudności, że zmuszony był szukać pomocy. Rzeczą pewną jest atoli, że i inne banki walczą również z trudnościami.

Co się tyczy Banque del' Union Parisienne to zaznaczyć należy, iż jest to druga z rzędu największa instytucja finansująca we Francji, której kapitał akcyjny wynosi 200 milionów franków. W ostatnich latach bank ten wypłacał 14 procentowe dywidendy. Istnieje on od ówczernie wieku. Główny jego zakres działania stanowi finansowanie przedsiębiorstw, w znacznie mniejszym stopniu ruch depozytowy. Należy on zatem do tzw. banques d' affaires. Szczególnie silny zaś jest jego udział w towarzystwach kolonialnych i w tej to dziedzinie właśnie poniósł obecnie wielkie straty, a to z powodu depresji, panującej na kolonialnych rynkach surowcowych.

Wspólnie z grupą Schneider- Creuzot, instytucja ta w 1922 r. powołała do życia „Union Europeenne Industrielle et Financiere“ jako specjalną instytucję do finansowania przedsiębiorstw przemysłowych. Banque l' Union Parisienne posiada także udział w Compagnie Francaise des Petroles. Jakie przyczyny złożyły się na obecne trudności tego banku, to narazie nie jest jeszcze dokładnie wiadome. Pewne jest tylko, że pozostająca z nim w ścisłych stosunkach Union Europeenne, która jako towarzystwo, holdingowe działa przeważnie w interesach Środkowo- i Wschodnio- Europejskich Grupy Schneider- Creuzot, a do której udziałów należą: Austriacki Creditanstalt, Nieder-Oester Escompte Gesellschaft, Węgierski Allgemeine Creditbank, Skodawerke, Berg- und Hütten-gesellschaft w Bernie Morawskim i Polska Huta Bankowa, poniosła ciężkie straty, które oczywiście musiały się także odbić na Banque de l'Union Parisienne.

Pogłoski o moratorium sowieckim

Jak donosi „Daily Express“, w kołach City krąży już od kilku dni pogłoski o projektowaniu przez Moskwę moratorium. Spadek kursu funta

ISTNIEJE TYLKO JEDNA ASPIRINA!

Specjalista chorób chirurgicznych
Dr. Leon Pawliger
powrócił
Kraków, Dietlowska 91 tel. 144-95

angielskiego i cen hurtowych towarów zachwiał poważnie sytuację finansową Związku Sowieckiego. Wywóz do Anglii zajmował jedno z pierwszych miejsc w sowieckim handlu zagranicznym. Sprzedając swe towary za funty, Sowiety importowały dużo do Stanów Zjednoczonych i musiały płacić w dolarach.

Rząd sowiecki będzie musiał wypłacić zagranicy do końca br. około 110 milj. f. szt.

Sowiety jednak zaprzeczają zamiarowi ogłoszenia moratorium.

Przed kilku dniami obieżył prasę wiadomość o przyznaniu Rosji przez kapitał francuski znaczniejszych kredytów a to za pośrednictwem przemysłu polskiego, który na tej podstawie kredytowej miał wykonać większe dostawy dla Rosji. Otóż w związku z tą wiadomością prasa francuska podaje następujący komunikat ministra handlu: „Informacje niektórych pism dają do tego, aby wzbudzić przeświadczenie, że mają być udzielone rządowi Sowieckiemu kredyty w celu ułatwienia transakcji handlowych z przemysłem francuskim. Jesteśmy upoważnieni do oświadczenia, że ani rząd francuski, ani zapytywani o to przemysłowcy nie brali pod uwagę udzielania kredytów ani pośrednio, ani bezpośrednio. Wszelkie informacje sprzeczne z powyższym są czystą fikcją.“

Komunikat ten nie wyklucza pośredniego udziału kapitału francuskiego w transakcjach przemysłu polskiego z sowietami, brak jednak z drugiej strony dotychczas potwierdzenia tej pogłoski.

Szwedzki trust zapalczany odroczył wypłatę dywidend

„Svenska Dagensblat“ publikuje komunikat Kreugera następującej treści:

„Czynność Szwedzkiego Trustu Zapalczanego w pierwszej połowie br. osiągnęła pod względem przemysłowym i komercyjnym praktycznie taki sam rezultat, jak w tymże okresie ub. r. Ceny zapalczek utrzymywały się dobrze, zaś ogólna sprzedaż była nawet nieco większa, niż w 1930 r. Do dnia dzisiejszego odsetki i raty amortyzacyjne od wszystkich obligacji znajdujących się w posiadaniu towarzystwa były regularnie płacone. Odbyły w maju br. walne zgromadzenie upoważniło zarząd do wypłacenia dywidendy zaliczkowej w wysokości 5 proc., o ile będzie to uważał za wskazane.“

Z powodu jednak nadzwyczajnego spadku kursu różnych akcji państwowych, w ostatnich czasach może nastąpić konieczność użycia znacznej części zysku Trustu Zapalczanego na odpisanie z tytułu znajdujących się w posiadaniu jego waleków. A że w obecnych, tak niepewnych warunkach ważną jest rzeczą dbać o płynność, przeto rada administracyjna zdecydowała się ostateczną decyzję co do wypłacenia dywidendy zaliczkowej odroczyć aż do chwili w której światowa sytuacja gospodarcza poprawi się.

—o—

PRZEMYSŁ ROWEROWY PADA OFIARĄ ETATYZMU. Przemysł rowerowy dotkliwie odczuwa konkurencję państwowej wytwórni. Znaczna część wytwórni prywatnych jest już unieruchomiona, inne zaś pracują przez 2—3 dni w tygodniu ze zredukowaną załogą robotniczą. Jak wiadomo, od pewnego czasu zajmują się Państwowe Zakłady Uzbrojenia także produkcją rowerów marki „Lucznik“, choć związek tej wytwórczości z obroną państwa jest tylko bardzo pośredni a przemysł prywatny w tej dziedzinie rozwijał się przedtem wcale pomyślnie. Mimo wszelkich zaprzeżeń widocznie tendencje etatystyczne są nie do pokonania!

DJAMENTOBETON STALOBETON

prof. Kleinlogla

Najwytrzymalsze i najoszczędniejsze pokrycie powierzchni

Wyłączna sprzedaż patentowanych materiałów do Stalo- i Djamentobetonu oraz wykonywanie robót we firmie

DOMAT

Biuro dla dostaw mat. budowlanych
Kraków. Al. Krasińskiego 10, tel. 142-58

Walki narodowościowe w Belgji

Jak już donieśliśmy wybuchły w Belgji ostatnio znowu gwałtowne walki między Flamandczykami a Walonami. Tło tych walk jest następujące: Latem br. otworzyli Flamandzycy w miejscowości Hasselt, stolicy prowincji Limburg, Dom Ludowy. Z okazji otwarcia doszło już wówczas do bardzo burzliwych demonstracji Walonów, którzy postanowili za wszelką cenę pokazać, że oni są właściwie panami sytuacji i dlatego zwolali kontrmanifestację do Hasselt. Manifestacja odbyła się dnia 4 bm. Ze wszystkich stron kraju przybywali Walonczycy. Flamandzycy zmobilizowali również wszystkie swoje siły, a między wrogimi obozami dochodziło przez cały dzień do ciągłych tarć. Policja interwenjowała, ale nie mogła stłumić w samym zarodku zaburzeń, których ofiarą padło przeszło sto rannych po obu stronach. Takie same demonstracje miały też miejsce w Antwerpii i wielu innych większych miastach belgijskich.

Wypadki te nie pozostaną bez następstw politycznych, a nawet pociągnąć za sobą mogą dymisję gabinetu. Belgja stanęła w ogniu walk narodowościowych. Trzeba bowiem wiedzieć, że Walonowie zamieszkują Belgję południową, która jest ośrodkiem przemysłu, a Flamandzycy Belgję północną, która jest

krajem przeważnie rolniczym. Ton życiu politycznemu w Belgji dawali dotychczas Walonowie, mówiący po francusku, korzystając ze swej przewagi ekonomicznej, bo cyfrowo Flamandzycy (którzy używają narzecza zbliżonego do języka holenderskiego) mają przewagę w Belgji. Podczas wojny Flamandzycy za czasów okupacji Niemiec wystąpili jako aktywiści, a nawet wysunęli program separatyzmu pod patronatem Niemiec. Niecała jednak ludność flamandzka znalazła się w obozie aktywistów, bo bardzo duży odłam Flamandczyków trzymał się w rezerwie, nie chcąc się narażać na zarzut zdrady stanu. Gdy Niemcy opuścili Belgję, zaczęły się procesy polityczne przeciwko aktywistom flamandzким. Wprawdzie wyroków śmierci nie wykonano, ale niektórzy przywódcy odsiedzieli po dziesięć lat we więzieniu, które dopiero teraz opuścili. Obecnie Flamandzycy przyszli do siebie po tych ciosach, które na nich spadły i stworzyli zwarty obóz narodowy, domagający się zupełnego równouprawnienia politycznego i kulturalnego. Walka polityczna między Flamandczykami a Walonami wysuwa się na pierwszy plan życia politycznego w Belgji.

Siedem przykazań na wypadek wojny

„Los Angeles Record“ proponuje uchwalenie na wypadek przyszłej wojny niżej podanej ustawy:

1. Wszyscy posłowie i senatorowie, którzy głosowali za wojną, mają prawo wyboru: odkomenderowanie na front do batalionów szturmowych albo rozstrzelanie na stopniach Kapitolu.

2. Każdy okręt wojenny i każda łódź podwodna, każdy pancernik i każdy kontrtorpedowiec zabierają na pokład jako balast jednego lub kilku akcjonariuszy koncernów zbrojeniowych.

3. Wszyscy dostawcy wojenni, których zyski przekroczyły sumę miliona dolarów, zostają powieszani.

4. Wszyscy pobożniści, którzy oznajmują swoim gminom, że „Bóg jest nad nami“, zostają wysłani, aby osobiście interwenjować

u Boga w tej sprawie i dowiedzieć się, czy ich twierdzenie jest zgodne z rzeczywistością.

5. Wysokie kary grożą tym profesorom, którzy na podstawie foliantów historycznych dowodzą, że obecny wróg zawsze był pospolitym lotrem.

6. Zakazuje się tajnej policji wykrywania „spisku nieprzyjacielskiego“ za każdym razem, kiedy spokojny obywatel zapala u siebie w sypialni światło elektryczne.

7. Powód wojny powinien być otwarcie określony jako walka z bezrobociem, a nie jako „święta wojna w obronie cywilizacji.“

Dziennik amerykański dodaje, że międzynarodowe usankcjonowanie tego rodzaju ustawy przyczyniłoby się bardziej do sprawy rozbrojenia niż wszystkie kongresy, konferencje i proklamacje pokojowe.

Z EKRANU

„Dziesięciu z Pawiaka“ (Kinoteatry „Bagatela“ i „Wanda“).

Film ten nie miał dobrej prasy w Warszawie. Zarzucono mu szablonowość wykonania, złe wyzyskanie aktorów i niedociągnięcia strony wołano muzycznej. Mam jednak wrażenie, że prasa warszawska uwypukliła zbyt mocno strony negatywne tego obrazu. Zdjęcia są przeważnie bardzo czyste, montaż jest dobry, a gra aktorów jest wprost bajeczna. Prawdą jest, że Samborski grał już kilkakrotnie pułkowników i generałów rosyjskich, ale zawsze jest świetny. Poza tem powitać należy debiut p. Lubieńskiej, która ongiś w Krakowie jako artystka dramatyczna stawiała pierwsze kroki. P. Lubieńska okazała się od razu dojrzałą siłą ekranu polskiego. Że Adam Brodzisz jest idealnym amantem, a p. Batycka idealnie zbudowaną niewiaścą, o tem wiedzieliśmy już przedtem, nic jednak nie szkodzi, żeśmy się jeszcze raz o tem przekonali. Nic też nie szkodzi, żeśmy się

jeszcze raz przekonali, że chór Dana jest bezkonkurencyjny, chociaż z drugiej strony prawdą jest, że autorzy muzyki (Dan i Rybicki) zapomnieli o tem, że film dźwiękowy nie poto powstał, by muzyka była tylko ilustracją akcji, lecz by z niej wypływała. Jako plus filmu wymienić jeszcze należy pełną ekspresję grę Józefa Węrgzyna, który w obrazie kreuje rolę tajemniczego Jura.

Jedno tylko nasuwa się bardzo poważne zastrzeżenie, a mianowicie znany i historyczny fakt wykradzenia 10-ciu więźniów z Pawiaka przepuszczono przez filtr „poprawek historycznych“. Autorzy scenariusza zapomnieli widocznie o tem, że dzieła tego dokonała Polska Partja Socjalistyczna i przeszli nad tą rolą PPS do porządku dziennego. 10-ciu z Pawiaka wedle scenariusza wykradła jakaś „partja narodowa“. Dopiero z odezwy podpisanej przez centralny komitet Polskiej Partji Socjalistycznej dowiadujemy się, że czynu dokonała PPS, ale odezwa ta zawarta jest we finale filmu, a podpis centralnego komitetu PPS. podano małą literką.

Moassi.

Tym P. T. prenumeratorom, którzy nie wyrównają bezwzględnie zaległości, wstrzymamy z dniem 12 b. m. wysyłkę naszego pisma.

«NADIESŁANE»

B. lekarz Klinik dziecięcych we Wiedniu i Berlinie

Dr. J. Ochsenberg

ORDYNUJE W CHOROBAH DZIECI

Lampa kwarcowa 1128x

Przemyśl, Mickiewicza 23 Telefon Nr. 616

Lekarz chorób skórnych i wenerycznych

Dr. D. GOLDSTEIN

powrócił

i ordynuje w Krakowie, ul. Mikołajska 9
Telefon 147-75 1084x

OGŁOSZENIE LICYTACJI ZASTAWÓW!

Akcyjny Bank Hipoteczny Filja w Krakowie

podaje do publicznej wiadomości, że w Wydziale zastawniczym Banku, Rynek L. 21, odbędzie się dnia 9 listopada 1931 r. i dni następujących, od godziny 9:30 rano, w obecności odpowiednich władz, w myśl art. 88 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 o prawie bankowem Dz. U. Rz. P. Nr. 34, poz. 321

PUBLICZNA LICYTACJA

na której zostaną sprzedane najwięcej dające mu kosztowności, zastawione w roku 1929, Nr. 11813 i od 10 lutego 1930 r. do 31 grudnia 1930 r. t. j. od Nr. 15317—21322. dotąd niewykupione. Również ulegną sprzedaży zastawy z tego samego czasu pochodzące, dotąd częściowo tylko opłacone, a nie sprolongowane formalnie.

Uzyskana z licytacji zastawu nadwyżka, jaka powstanie po zaspokojeniu należności Banku, będzie w myśl ustawy w ciągu dwóch tygodni od dnia licytacji złożona do depozytu sądowego.

Wzywa się zatem interesowanych do wykupu lub sprolongowania wymienionych zastawów przed terminem licytacji, t. j. najpóźniej do dnia 7 listopada 1931 roku.

Kraków, dnia 1 października 1931 roku.

AKCYJNY BANK HIPOTECZNY
FILJA W KRAKOWIE.

1122x

POSADZKI

KAMIONKOWE
TERRACOWE
KSYLOLITOWE
STALOBETONOWE
DJAMENTOBETONOWE

wykonuje

„DOMAT“

Biuro dla dostaw materiałów budowlanych. Kraków, Aleja Krasińskiego 10. Telefon 14268. 1049p

Oryginalne modele paryskie
gorsetów i napierśników ma na składzie tylko

SALON GORSETÓW Herman Piesen KRAKÓW, GRODZKA 4

Lwów, Jagiellońska L. 4, Halicka L. 13.

HELA GÖTZÓWNA SALOMON LASI
Tymbark Strzyżów
ZARĘCZENI WE WRZEŚNIU 1931.

FELA GERSTNER SALOMON FALIBAUM
Tarnów Pogórz
ZARĘCZENI W PAŹDZIERNIKU 1931.

Z okazji zaręczyn naszego kolegi p. Aleksandra Eintrachta z p. Bronią Stielówną serdecznie gratulują
1121x Współpracownicy.

Kochanemu koledze p. Olkowi Eintrachtowi z okazji zaręczyn z p. Bronią Stielówną serdecznie gratulują
594g

„Karaś“, „Willy“, „Szmił“
Rafał Rumstein.

Kampanja zimowa Teatru im. Juliusza Słowackiego

Wywiad z dyr. Teofilem Trzczańskim

Rozpocząłem wywiad od gratulacji. Dowiedziałem się mianowicie, że znany literat polski p. Orlicz wydaje w tych dniach drwne zapowiedzianą swą książkę o dziesięcioleciu teatru polskiego. W książce tej ma p. dyr. Trzcński chlubnie zapisaną kartę. Trzeba bowiem wiedzieć, że p. Trzcński w tych dniach obchodził dziesięciolecie swej pracy dyrektorsko-reżyserskiej.

„Niestety — mówi p. dyr. Trzcński — my tutaj w Krakowie przyzwyczailiśmy się do tego, że patrzymy lekceważąco na naszą scenę miejską. Ale naprawdę nie mamy powodu wstydzić się naszego teatru krakowskiego. My tutaj pierwsi w Krakowie wystawiliśmy Pirandella, pierwsi zagraliśmy „To co najważniejsze” Jewreinowa, jedni z pierwszych w Europie „Dziewicę Orleańską” Shawa i pierwsi znaną komedję amerykańską „Roxy”, w której to sztuce p. Zaklicka nietylko w Krakowie, ale i w Poznaniu tak wielkie święciła trjumfy. Ale pan chyba nie poto przyszedł do mnie, by mi prawić komplementy, lecz chce pan mieć ze mną, całkiem regularny wywiad”.

„Tak, panie dyrektorze, chciałbym się mianowicie dowiedzieć, czy niedawna wojna teatralna pokrzyżowała panu dyrektorowi szyki i jakie plany na przyszłość ma teatr im. Słowackiego w Krakowie”.

„Ze wojna teatralna pokrzyżowała nam nieco szyki, żadnej nie ulega wątpliwości. Mieliśmy bowiem zamiar zacząć sezon występami gościnnymi Solskiego, który miał wystąpić w całym szeregu sztuk niegranych jeszcze w Krakowie — poza sztukami znanymi już w Krakowie. I tak miał Solski wystąpić w „Domu złamanych serc” Shawa, „Szkole żon” Moliere, i w sztuce autora w Krakowie jeszcze nieznanego, Andrzeja Rybickiego, zatytułowanej „Tak było i będzie”. Poza tym mieliśmy jeszcze zamiar wystawić „Kupca paryskiego” Flegę w tłumaczeniu Waszego współpracownika p. Korzennika, ze Solskim w roli tytułowej. Niestety perypetje wojny teatralnej w Polsce odsunęły na dalszą metę występy p. Solskiego, wobec czego musiałem zmienić cały plan kampanji”.

„Czy nowy sezon opierać się będzie, tak jak poprzednie, również na gościnnych występach?”

pach?”

„W październiku mamy zamiar poza „Kręgiem interesów”, którego premiera jest już w najbliższą sobotę, (dziś — red.), wystawić jeszcze komedję Fodora, autora „Myszy kościelnej”, pt. „Rabunek u jublera”, oraz „Ulicę” amerykańskiego autora Rice’a, graną z tak dużym powodzeniem przez Jaracza w Warszawie w „Ateneum” i w Berlinie. W listopadzie wystąpi Osterwa, pozątem oprócz odłożonych występów p. Solskiego żadne inne gościnne występy nie są przewidziane”.

„A w czym wystąpi u nas Osterwa?”

Przedewszystkiem w „Dziadach” w których grać będzie księdza Piotra, pozątem Osterwa zagra Konrada z „Wyzwolenia” Wyspiańskiego, oraz „Kordjama” Słowackiego. Wreszcie pozostaje w korespondencji jeszcze ze Szaniawskim, by u nas w Polsce wystawić po raz pierwszy jego najnowszą sztukę, w której Osterwa zagra również rolę główną”.

„A na dalszy ogień co pójdzie?”

„Z autorów polskich najnowszy utwór Rostworowskiego tj. „U mety”. Jest to trzecia część trylogii obejmującej „Niespodziankę” i „Przeprowadzkę”. Wreszcie wystawimy komedję — a nie farsę — p. Grzymala Siedleckiego pt. „Ich synowa”, oraz jakiś utwór Andrzeja Rybickiego, którego koniecznie chciałbym zaprezentować publiczności krakowskiej. Utwory Rybickiego, jak „Noc śnieżystą”, „Okno”, są naprawdę godne poznania, a zdaniem moim autor ten należy do najciekawszych w Polsce. Wystawimy też nową sztukę autora „Sztuby” Kazimierza Leczyckiego, pt. „Książę”. Akcja tej sztuki osnuta jest na tle życia robotników polskich we Francji.

„A z autorów obcych?”

„Kontynuować będę przedewszystkiem cykl autorów francuskich. Przypominam, żeśmy zeszłego sezonu wystawili „Topaza” Pagnola i „nieprzyjaciółkę” Antoine’a, „Mayerling” Aneta, a teraz zamierzam wystawić komedję Acharda „Mistrigri”, Sarmenta „Ten kochany Leopold” i Devala „Etienne”.

„A Brucknera nie ma pan dyrektor zamiaru wystawić wreszcie w Krakowie?”

„Owszem, chciałbym wystawić „Elżbietę angielską”. Mam nawet już wpost sensacyjną obsadę głównych ról proszę jednakowoż pana

zachować to narazie w tajemnicy.”

Przyrzekłem solennie i dlatego nie zdradzam, że Filipa ewentualnie grać będzie Stępowski, a Elżbietę — nie, tego już zdradzić nie mogę.

„Gwoździem sezonu”, — ciągnie dalej p. Trzcński — będzie „Ifigenia w Aulis” Eurypidesa w tłumaczeniu Józefa Jedlicza. Będzie to doprawdy wielkie widowisko oparte na muzyce Glucka. Rzecz jest dokładnie przezmnie już przygotowana, a inscenizacja moja dążyć będzie do tego, by Eurypidesa niejako „unowocześnić”. Wyrzucam mianowicie chóry, względnie zatrzymuję je tylko o tyle, o ile łączą się bezpośrednio z akcją. Ciekaw też jestem, jak to widowisko przyjmie prasa i publiczność.”

„A z repertuaru żydowskiego pan dyrektor niczego nie wystawi?”

„Ja osobiście bardzo chętniebym wystawił rzecz opartą na motywach mistycyzmu żydowskiego. Widziałem w Berlinie „Noc na starym rynku” Pereca i widziałem też to misterjum w Wileńczyków. Niezwykle wrażenie odniosłem u Granowskiego a niemniej silne u Wileńczyków. Coś podobnego bym chętnie wystawił, ale proszę mi dać tego rodzaju utwór. Nie jest też rzeczą wykluczoną, że w bieżącym sezonie wystawię inną jakąś rzecz z repertuaru żydowskiego, chociaż jak już powiedziałem najchętniejbym wystawił jakieś misterjum żydowskie”.

„A jakie zaszyły zmiany w zespole?”

„Panią Kuninę zaprezentowałem publiczności krakowskiej już w „Mindomem”; wybitnej tej artystki warszawskiej nie potrzebuje chyba komplementować. P. Eichlerówna przedstawiła się w „Powrocie do grzechu”. Poza tym z nowych sił wkrótce wystąpi p. Trapszówna, córka znanej artystki Tekli Trapszor-Krywultowej, oraz p. Marcinowska z teatru łódzkiego. Ze sił męskich poznano już p. Staszewskiego w „Kręgu interesów” wystąpi p. Karbowski, dawny dyrektor teatru bydgoskiego, który w „Ludziach w hotelu” odniósł we Wilnie niezwykle sukces. P. Karbowski będzie też u nas jednym z głównych reżyserów. Poza tym do zespołu naszego należy jeszcze p. Michalak z teatru łódzkiego. Reżyserja spoczywać będzie nadal w ręku p. Nowakowskiego, Szyndlera i pozątem p. Karbowskiego, nie mówiąc o tem, że pp. Osterwa i Solski sami reżyserować będą utwory, w których będą występować.”

Na tem wywiad zakończyłem.

M. K.

INŻ. LUDWIK GUTMAN (Kraków).

Komórka tkanki rośliny jej soma, plazma i protoplazma

(Dokończenie).

Każdy pokarm roślinny lub zwierzęcy, pobierany przez ustroje, zawiera w komórce tkanki ciała, narządów, sokach, krwi, limfie, gruczołach, **protoplazmę**, złożoną z zawartości składu komórek wszystkich istot, pochodzących z drabiny ich phylogenetycznego rozwoju. Protoplazma ta złożona nie powstała przez syntezę połączenia się elementów lub związków w procesie fizjologiczno-chemicznym, lecz skojarzona dynamicznie drogą hydrolityczno-mechaniczną. — Zawarta w pokarmach pobieranych, może być więcej lub mniej korzystna dla organizmu istot. Stoi ona przez współdziałanie w procesie fizjologiczno-chemicznym w ścisłym związku z protoplazmą wszystkich części składowych organizmu istot przy przemianie materji. Działanie na organizm ustrojów protoplazmy komórki z pokarmów zwierzęcych jest zupełnie inne, bardziej zjadliwe od daleko łagodniejszego działania protoplazmy z pokarmów roślinnych. Zjadliwość i siła działania na organizm, wydzielin plazmy i protoplazmy, pochodzących z komórek zwierzęcej, zależy od jej phylogenetycznego rozwoju i właściwości podłoża, jakie dany organizm stanowi. Normalne i prawidłowe współdziałanie protoplazmy z pokarmów zwierzęcych i roślinnych z protoplazmą komórek narządów anatomicznych w organizmie istot, utrzymuje dany organizm w równowadze, nieprawidłowe zaś, wywołuje i powoduje zmiany patologiczne w pre-

disponowanym organizmie ustroju. — Przy procesie współdziałania protoplazmy i jej jądra w organizmie istot, zdolna jest ona stworzyć w sprzyjających jej warunkach doskonałą komórkę drobnoustroju, odpowiadającą danemu pokarmowi. Tem zjawiskiem tłumaczy się obecność różnych drobnoustrojów, pochodzących z pobieranych pokarmów w organizmie istot. Przy prawidłowym współdziałaniu organizmu, będącego w równowadze, stworzyć potrafi protoplazma, zależnie od jakości pokarmu, dwa rodzaje niezliczonych gatunków dla organizmu potrzebnych i nieszkodliwych drobnoustrojów, jak **autotrophy** i **metatrophij**. — Przy nieprawidłowym współdziałaniu wywołującym zmiany patologiczne w organizmie, tworzy parazyty lub polysaphrophyty atakujące żywy organizm. Gnilne zaś drobnoustroje **saphrophyty** wegetują i powodują po śmierci przemianę materji wyłącznie u trupów istot w przyrodzie. — Odpowiednio do spożywania pokarmów zwierzęcych wyposażyła i dostosowała przyroda dla większej odporności przeciw zjadliwym wydzielinom protoplazmy zwierzęcej, w bardzo silne tkanki, wszelkie narządy i naczynia anatomiczne w organizmie istot. Pokarm, a względnie rodzaj pokarmu wywiera zatem pod każdym względem ogromny wpływ na cały organizm i charakter danego osobnika. — Rośliny i zwierzęta, u których w rozwoju phylogenetycznym przeważał pokarm zwierzęcy, pobierają i w rozwoju ontogenetycznym pokarm ze świata zwierzęcego. Do żywiących się mięsem należą owadożerne rośliny z rodziny **Droseraceae** **Utrikularja** i inne gatunki. Z małp żywią się pokarmem mieszanym tylko nieliczne ich gatunki, jak orangutan rybami, Hindusi, stojący duchowo

niezwykle wysoko, posiadają przepisy rytualne, zakazujące im spożywania jakichkolwiek pokarmów, pochodzących ze świata zwierzęcego. Na podstawie gruntownych i głębokich wiadomości, opartych na mozołnem i wielokrotnym doświadczeniu, o leczniczym działaniu protoplazmy komórki roślin, — zwłaszcza zioł z flory gór Himalaja na chory ustrój zwierzęcy, — leczą oni ziołami z nadzwyczajnym skutkiem swoje zwierzęta domowe, dotknięte jakimikolwiek chorobami. Uchodzą też z tego względu nietylko wśród własnego ludu za niezrównanych i niedoścignionych mistrzów, doskonałych w tym kierunku, ale znani też są ze swojej sztuki leczenia zwierząt i u ludów na całym świecie. Inne narody na Wschodzie, jak Żydzi, Turcy i Arabowie, ograniczyli zakaz ten spożywania mięs i z istot wszystkich, o spotęgowanym i bardziej trującym działaniu wydzielin niezniszczalnej **protoplazmy** i używają je z ustrojów zwierzęcych, żywiących się wyłącznie pokarmem roślinnym o daleko łagodniejszym charakterze działania protoplazmy tych zwierząt w organizmie ustroju. Protoplazma, ta niezniszczalna i nieśmiertelna pramateria, znajduje się nie tylko w żywej przyrodzie, ale też tkwi i w przyrodzie martwej w głębinach różnych warstw geologicznych ziemi w stanie modyfikacyjnego spokoju w nieskończonej ilości.

Stan ten zowie się modyfikacją protoplazmy różnych przedhistorycznych istot roślinnych i zwierzęcych, żyjących wówczas w zupełnie innych i odmiennych, dotychczas nam nieznanych warunkach życiowych. — angielski profesor chemji, Marley, zdołał z warstw geologicznych węglanu CaCO_3 , t. j. kredy i siarkanu wapniowego CaSO_4 przy

WADOMOSCI Z KRAJU

List z Rzeszowa

Z org. sjońskiej. — Przed przyjazdem posła Grünbauma. — Z kahału. — Z ochrony żydowskiej. — Akcja dla bezrobotnych.

Przy licznych udziale członków odbyło się 3 bm. Walne Zgromadzenie tutejszej org. sjońskiej pod przewodnictwem prezesa adw. Dra Schildkrauta. Po odczytaniu protokołu Walnego Zgromadzenia z ubiegłego roku przez sekretarza Rindego, złożyli sprawozdanie ze swej działalności pp. Dr. Schildkraut (ogólne sprawozdanie), Alter (Keren Hajesod), Mgr. Reich (Z. F. N.) i Hofstätter (finanse partyjne). Referenci wskazali m. in. na liczne trudności szczególnie natury ekonomicznej, które hamowały wprost niejednokrotnie pracę organizacyjną. Jednak mimo to o ile możliwości spełniono wszystkie obowiązki, a w szczególności dzięki energicznej działalności p. Hofstättera uporządkowano finanse organizacyjne, co umożliwiło w przyszłym roku szerszą akcję kulturalną. Po rzeczowej dyskusji udzielono usłupującemu komitetowi lokalnemu votum zaufania i absolutum, a wspomnianym referentom i przewodniczącemu org. „Wizo“ p. Kohanowej wyrażono specjalne podziękowanie i uznanie. Następnie przystąpiono do wyboru nowego komitetu lokalnego, który już się ukonstytuował. Przewodniczącym został wybrany adw. Dr. H. Kanarek, wiceprzewodniczącymi adw. Dr. Wang i p. Seiden, sekretarjat objęli pp. Rinde i Reiber. Referentem politycznym wybrano Dra Hopfena, referentem komisji „Keren Hajesod“ p. Altera, referentem komisji finansowej p. Hofstättera, a referat spraw młodzieży oddano p. Drowi Wangowi. oraz Mgrowi Herschtalowi i Drowi Speiserowi. Dalsze referaty będą obsadzone w najbliższych dniach, aż do tego czasu kierują odnośnymi agendami dotychczasowi referenci. Prócz wymienionych już referatów wchodzi w skład komitetu lokalnego jeszcze 15 członków z różnych sfer sjońskich co daje rękojmię harmonijnej i intensywniej pracy sjonistycznej.

Staraniem stow. żyd. akad. „Makabea“ przyjeżdża do naszego miasta w niedzielę rano 11 bm. poseł I. Grünbaum z Warszawy, który wygłosi w „Domu Ludowym“ referat nt. „Obecna sytuacja w sjonizmie“. Tak osoba referenta, jak i temat referatu wywołały w Rzeszowie i na prowincji wielkie zainteresowanie.

W ostatnich dniach zrzekł się mandatu członka zarządu kahału p. Sroka (org. „Poale-Sjon“) wybrany z listy bloku nar. żyd., wobec czego wszedł do zarządu dalszy kandydat tejże listy p. Apfelbaum, dotychczasowy członek rady kahału z listy sjońskiej. Wobec tego ustąpił z rady kahału p. Apfelbaum, a w jego miejsce wszedł do Rady kahału kolejnym kandydatem dyr. Jakób Tannenbaum.

W bieżącym roku urządził wydział Ochronki ży-

dowskiej, jak w latach ubiegłych, kolonję wakacyjną dla dzieci biednych rzemieślników i wyrobników, która trwała przez 2 ferjalne miesiące. Z kolonji urządzanej w ogrodzie w pobliżu miasta korzystało 57 dzieci. Wydatki pokryto częściowo subwencjami Magistratu i Komunalnej Kasy Oszczędności. Kierowniczką tejże kolonji, jakoteż główną opiekunką dzieci była p. E. Fettowa, której inicjatywa zasługuje na szczere uznanie.

Zapowiedziana akcja dla bezrobotnych, a kierowana przez powiatowy i miejscowy komitet, już się rozpoczęła, a to przez urządzenie zbiórek, datków pieniężnych i w naturze. Reskryptem Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie zezwolono na zbiórki pieniężne przy stolikach, a to w pierwszą niedzielę każdego miesiąca. Pierwsza zbiórka pieniężna odbyła się już w ubiegłą niedzielę. (Rad.)

Życie żydowskie w Oświęcimiu

Ostatni miesiąc zaznaczył się silnem ożywieniem w ruchu organizacyjnym. Czytelnia żyd. rozwinęła w bieżącym roku nader ożywioną działalność. Nowy wydział realizuje jedno po drugim ze swoich zamierzeń. Wydział pod przewodnictwem p. dra Apfela pogłębił i usystematyzował pracę wewnątrz organizacji przez utworzenie całego szeregu kursów, oraz zorganizowanie odczytów tygodniowych. Z pośród dotychczas, wygłoszonych odczytów wyróżnia się odczyt p. inż. Reicha nt. „Rola sjonizmu dla żydostwa“. Onegdaj odegrała sekcja amatorska Czytelni żyd. rewję składającą się z 8-miu obrazów pt. „Chasidisz un modern“. Olbrzymia sala hotelu „Herz“ była po brzegi wypełniona publicznością. Ze starannością przygotowana rewja spotkała się z gorącym uznaniem całej publiczności, budząc ogólne zainteresowanie. Z amatorów wyróżnili się pp. S. Jerret, E. Wassermann i Thau oraz p. F. Burberówna. Również konferencja p. dr. Apfel wywiał się dobrze ze swego zadania. Zauważyć należy, że tutaj stow. akad. żyd. „Ognisko“ przystąpiło nareszcie do pracy. Zapowiedź cyklu publicznych referatów, organizowanych przez „Ognisko“ wzbudziła silne zainteresowanie. Dochód z powyższych referatów przeznaczony będzie na cele samopomocowe.

Ż. T. G. S. „Kadimah“ zakończyło już obecnie sezon piłki nożnej. Sportowcy żydowscy schodzą się przeważnie do nowoutwartego lokalu „Kadimny“, gdzie obecnie czynna jest bardzo ruchliwa sekcja „ping-pongowa“. Sekcja gimn. przygotowuje się już pilnie do dorocznego popisu gimnastycznego. (F. W.)

—ośo—

Z ORGANIZACJI SJONISTYCZNEJ WSCH. MAŁOPOLSKI.

Egzekutywa Organizacji Sjonistycznej wsch. Małopolski uchwaliła — z uwagi na zadania rewizjonistów oraz na akcję Keren Hajesodu — odro-

czyć termin krajowej konferencji na dzień 24 grudnia br. Akcję legitymacyjną przedłużono ostatecznie do dnia 30 października br. Rada Partyjna zwołana została na dzień 1 listopada br.

PREZYDENT M. LWOWA USTĄPIŁ

Na czwartkowym posiedzeniu Rady miasta we Lwowie odczytano depeszę prezydenta m. Lwowa Brzozowskiego, w której ten ostatni rczygauje definitywnie ze stanowiska prezydenta m. Lwowa, motywując swą decyzję złym stanem zdrowia. Dyskusję nad tem oświadczeniem uchwalono odroczyć do jednego z najbliższych posiedzeń Rady miejskiej.

USTĄPIENIE PREZESA WARSZAWSKIEJ RADY MIEJSKIEJ

Jeszcze sprawa teatrów miejskich

Onegdajsze posiedzenie Rady miejskiej w Warszawie rozpoczęło się sensacją. Zaraz po otwarciu prezes Jaworowski podał się do dymisji. Dobrowolne to zrzeczenie się było wynikiem postępowania Jaworowskiego na poprzednim posiedzeniu Rady miejskiej. P. Jaworowski nie wykonał wówczas decyzji konwentu senjorów w sprawie porządku dziennego, wobec czego wszystkie kluby Rady miejskiej, prócz Frakcji, postanowiły na następnym posiedzeniu złożyć wspólny wniosek o wyrażenie votum nieufności. Wobec takiego stanu rzeczy widział się p. Jaworowski zmuszony ustąpić. Po rezygnacji p. Jaworowski zwołał konwent senjorów, który postanowił aż do końca kadencji Rady miejskiej nowego prezesa nie wybierać, zaś przewodnictwo obrad powierzać co tydzień innemu wiceprezesowi Rady.

Gorącą dyskusję wywołała sprawa Teatrów Miejskich. Galerja przepełniona była artystami scen stołecznych, którzy brali żywy udział w obradach Rady. Wreszcie został głosami całej lewicy, Żydów i BB. przyjęty wniosek, iż Rada miejska wybiera komisję złożoną z 7 radnych, którzy w ciągu 7 dni mają zebrać wszystkie oferty na prowadzenie teatrów miejskich i przedstawić te oferty Radzie miejskiej. W skład komisji został wybrany m. in. prezes Majzel.

„SEMINARIUM NARODOWOŚCIOWE“ W WARSZAWIE

Instytut Badań Spraw Narodowościowych w Warszawie postanowił uruchomić w bieżącym roku szkolnym „Seminarjum Narodowościowe“, które będzie miało na celu umożliwienie młodzieży akademickiej specjalnych studiów nad zagadnieniami narodowościowymi z punktu widzenia socjologicznego, historycznego, statystyczno-ekonomicznego, prawa narodów i prawodawstw krajowych.

HISTORIA Z NABRANYM RABINEM

Rabin Cukier z Warszawy pojechał do Buenos Aires, by objąć tam posadę rabina. Posady nie dostał i zajął się handlem. Po pewnym czasie zgłosił się do Cukiera niejaki Najgewerk z tem, że jego przyjaciel Rubin ma kopalnię brylantów w Afryce i poszukuje spółnika. Namówiony Cukier wręczył Rubinowi w obecności Najgewerka

pomocy odpowiednich czynników, przez działanie elementów i różnych związków chemicznych nieorganicznych i organicznych, wskrzesić, czyli pobudzić do ruchów i przemiany materii, w stanie spoczynku znajdującą się protoplazmę z komórki dawno wygasłych, już obecnie nieistniejących istot na powierzchni ziemi. — Na protoplazmę, a względnie zjadliwość działania jej wydzielin wywierają też niezwykły wpływ i warunki zewnętrzne, jak aura, flora, fauna, klimat, szerokość geograficzna, konfiguracja terenu, skład chemiczny struktury warstw geologicznych ziemi i inne doniosłe, nieznane czynniki uboczne. — Na podstawie tego zjawiska bywają zwierzęta, stanowiące doskonałe podłoże dla różnych gatunków drobnoustrojów, prowadzące z dalekich stron, ze strefy krajów gorących do strefy umiarkowanej, o innej szerokości geograficznej, poddawane szczepieniu ochronnemu. W ostatnich czasach zdarzały się bowiem wypadki, że zwierzęta takie sprowadzano z odległych krain, jak ko ty rasowe angory, dotknięte zarazkami trądu czyli lepry, papugi zarazkami śpiączki papuziej, różne gryzonie zaś zarazkami tyfusu płamistego, przez nieświadomość u nas nieszczepione, przenosiły zaraki tych strasznych chorób, zwierzętom nieszkodzących, na predysponowany organizm ludzki, jako doskonałe i wyższe podłoże dla ich dalszego i zupełnego rozwoju niebezpiecznego w skutkach. Rzućmy czyli produkty tych zwierząt, chodowane u nas w naszej strefie umiarkowanej i zaaklimatyzowane, nie są więcej rozsadaniami zarazków szkodliwych i w trzecim pokoleniu nie przedstawiają już żadnego niebezpieczeństwa dla otoczenia.

OSIP DYMOW.

Trzy policzki

G, człowiek trzydziestoletni, jeszcze bardzo przy stójny, był namiętym zbieraczem starych monet. Dziś właśnie trzydziestoletni numizmat znalazł się w wielkim kłopotcie, bo nie wiedział, gdzie ma umieścić zdobyty wczoraj unikat z czasów Iwana Groźnego; poza tem chciał znaleźć dla niego jakieś godne pomieszczenie w swej kolekcji. Nagle otworzyły się szybko drzwi i stanął w nich H., przyjaciel pana G. jeszcze z czasów uniwersyteckich.

— Jesteś głodny? — zapytał nerwowo H. bez przywitania się. — Czy jadłeś już obiad?

— Jeszcze nie.

— Acha. A może nie masz wielkiego apetytu... Przejdź się trochę.

Spojrzał na zegar.

— Masz jeszcze 45 minut czasu. Możesz do w pół do drugiej załatwić wszystko, co masz do załatwienia?

— Nie rozumiem. Dlaczego mam być głodnym?

— Bo będziesz jadł dziś z Zuzią.

— Z kim?

— Z Zuzią. Zuzanna. W „Imperjalu“.

G. starał się wyjaśnić niezrozumiałą dla niego dotychczas rozmowę.

— Więc ty mnie zapraszasz: o wpół do drugiej będziemy razem z tą Zuzią jedli w „Imperjalu“? Czy tak?

H. odpowiedział zniecierpliwiony:

— Nie, człowieku, ja cię wcale nie zapraszam. Ty zaprosisz Zuzię. To znaczy: ona została przeze

mnie zaproszona jeszcze we środę. Przyjdzie napewno. I ty przyjdź napewno. Ja zaś przyjdę po godzinie. I dlatego musisz mieć dobry apetyt. Mam ważny interes do załatwienia, który mi stanął na przeszkodzie.

— To dlaczego poprostu nie odmawiasz? Zatelefonuj do niej.

— Wykluczone. Zuzia będzie miała przykrości ze strony swej matki. Matka ją śledzi. To prawdziwy tygrys; zapewniam cię, choć jej jeszcze nie znam.

— Ach tak. A kto to jest Zuzia?

Pana H. to dotknęło:

— Twoje pytanie jest co najmniej niedyskretne. Powinno ci to w zupełności wystarczyć, że ci ją powierzam. Musisz dotrzymać jej towarzystwa, jeśli z nią i — o ile nie sprawisz jej tem przykrości, — zapłać za nią też.

— Naturalnie. Ale jak ją poznam?

— Wielki, biały kapelus, niebieskie oczy, kasztanowate włosy. Szczególna kombinacja. Gdy ją ujrysz, dojdź do niej. Przedstaw jej się, wyjaśnij, o co chodzi i poprowadź do stolika. Czekajcie, aż przyjdzie. Cześć!

— Dowidzenia. Pozdrów swą żonę!

O godzinie wpół do drugiej zobaczył pan G. w przedsiönku młodą i szykowną niewiastę w białym kapeluszu, z pod którego jaśniało pogodnie spojrzenie niebieskich jej oczu. Włosy bronz, ondulowane. Doszedł do niej i zapytał:

— Czy pani jest panną Zuzanną, zwaną Zuzią?

— Tak.

Objaśnił, o co chodzi...

— H. przysłał więc pana jako swego zastępcę?

Uczyniła lekki grymas,

1800 dol. i otrzymał dwa brylanty jako udział w spółce. Przed kilkoma dniami przyjechał Cukier do Warszawy i tu się dowiedział od jubilerów, iż brylanty te są zwyczajnymi szkicłkami. Wobec tego, że Rubin i Najgewerk pochodzą z Polski, Cukier podał ich do sądu. Są oni obecnie w Bratysławie.

TOWAR ZA 40.000 ZŁOTYCH SPRZEDANY NA LICYTACJI ZA 4.800 ZŁ.

U kupca żydowskiego we Włocławku Daka, właściciela sklepu z gotowymi ubraniami, przeprowadzono licytację 300 ubrań męskich i płaszczy. Na licytacji sprzedawano ubrania po 8 zł (!) a płaszcze po 15 zł (!). W rezultacie cały towar wartości 40.000 zł sprzedano za sumę 4.800 zł. Kupiec, który był obecny w czasie licytacji, usiłował popełnić samobójstwo. Przeszkodziło temu obecni na licytacji znajomi zrujnowanego kupca.

MASOWE ARESZTOWANIA WYWROTOWCÓW W WARSZAWIE

Policja polityczna w Warszawie dokonała onegdajszej nocy licznych aresztowań i rewizyj wśród komunistów warszawskich. Do wiadomości policji doszło, że w Warszawie przy ul. Granicznej 12 mieści się tajna drukarnia, która drukuje biuletyn komunistyczny. Przeprowadzona rewizja dała sensacyjne rezultaty. Znalezione bowiem najnowsze systemy drukarni, — której system jest dosyć w Polsce nieznanym, a przedstawia się jako szczyt nowoczesnej techniki. Na podstawie znalezionych materiałów kompromitujących, policja obok drukarza zaaresztowała mnóstwo komunistów. Liczba aresztowanych ma dochodzić do 200 osób.

6-LETNI CHŁOPIEC OSKARŻONY O WYGŁOSZENIE „MOWY AGITACYJNEJ“...

Agencja P. I. D. podaje sensacyjną wiadomość o procesie, który ma się odbyć w dniu 14 października w sądzie okręgowym w Ciechanowie. Na ławie oskarżonych zasiądzie niejaki Ujazdowiecowa, matka 6-letniego Tadzia, oskarżona o namawianie swego syna do wygłaszania przemówień agitacyjnych (!?) Tadzio Ujazdowiec miał na jednym z zebrań wygłosić przemówienie o „treści podburzającej“ (!) Wiadomość powyższą powtarzamy za prasą warszawską na odpowiedzialność wspomnianej agencji.

TAJEMNICZE NAPADY NA SCHRON AMUNICYJNY

Onegdaj popołudniu wartownik przy schronie amunicyjnym 23 PAP'u w Zorach na G. Śląsku, zauważył jakiegoś podejrzanego osobnika, który usiłował przedostać się do schronu. Na wezwanie wartownika nieznajomy dobył broni i oddał do niego trzy strzały, poczem uciekł. O godz. 11 w nocy powtórnie usiłowało przedostać się do schronu kilku osobników. Na alarm wartownika zbiegli, oddając do niego jeden strzał. Wysłany na poszukiwania patrol nie zdołał tajemniczych zamachowców ująć. Jest to już drugi tego rodzaju wypadek w tym tygodniu, bowiem onegdaj usiłował

jakiś nieznany osobnik podpalić las, okalający skład amunicyjny 75 pp w Królewskiej Hucie. Zdołano jednak wówczas zamachowcę ująć w osobie mieszkańca Hajduk. Czesława Mistka. Motywy jego czynu nie są dotąd znane.

STRASZNA KATASTROFA W KOPALNI NA G. ŚLĄSKU

Zginęło 4 górników

Na kopalni „Karsten-Zentrum“ pod Bytomiem wydarzyła się we czwartek wieczorem katastrofa górnicza, wskutek której 5 górników zostało zasypanych węglem. Po 12-godzinnej akcji ratunkowej, wydobyto wszystkich zasypanych, jednakowoż 4 z nich nie dawało już znaku życia, zaś jeden odniósł ciężkie rany.

OJCIEC ZAMORDOWAŁ UMYSŁOWO CHOREGO SYNA

Na terenie folwarku Biała pow. Radomsko przy kopaniu ziemi natrafiono na rozkładające się zwłoki 16-letniego Stefana Kubiaka. Dochodzenie ustaliło, iż Stefana Kubiaka zamordował jego ojciec Roch Kubiak, gdyż syn jego był umysłowo chory, a Roch Kubiak nie miał pieniędzy na leczenie go. Synobójcę aresztowano.

ZABÓJSTWO W OBRONIE MATKI

Sąd okręgowy w Sosnowcu rozpoznawał sprawę 20-letniego Mieczysława Makuły oskarżonego o zabójstwo Dnia 1 stycznia o godz. 1 w nocy Mieczysław Mikula, przyszedł do mieszkania matki z swoim kolegą Józefem Nobisem. Makuła widząc syna nietrzeźwego, zaczęła mu robić wymówki Nobis wnieśli się do rozmowy matki z synem i począł w obelżywy sposób wymyślać Makułowej. Mieczysław Makuła, nie mogąc znieść zachowania się Nobisa, ujął się za matką. Po chwili, gdy rozmowa przybierała coraz gwałtowniejszy charakter, schwycił leżącą na ziemi siekierę i uderzył nią kilka razy w głowę Nobisa, który zalany krwią upadł nieprzytomny na ziemię. Nie odzyskawszy przytomności, zmarł w szpitalu.

Sąd wziął pod uwagę, jako okoliczność łagodzącą, że Makuła stanął w obronie matki i skazał go na 3 lata więzienia z pozbawieniem praw.

ZABÓJSTWO W CELI WIĘZIENNEJ

Odsiadujący w więzieniu w Grodnie karę więzienia Mackiewicz, zabił przez zadanie ciosów kramieniem w głowę odsiadującego razem z nim karę więzienia Feliksa Skorupskiego.

5 OSÓB ZATRUTYCH GAZEM

W mieszkaniu pilota portowego Pawła Zemelki w Kochanówce na Śląsku Opolskim wydarzył się ub. nocy straszny wypadek zatrucia gazem, wywołanym się z niezakręconego kurka, wskutek czego 5 osób uległo zatruciu. Zemelkę i jego żonę w stanie groźnym odstawiono do szpitala, natomiast troje dzieci jego zmarło.

DZIKI UCIEKAJĄ DO POLSKI

Ostatnio w kilku miejscowościach Suwalszczyzny zauważono wielką ilość dzików wędrujących z lasów granicznych kalwaryjskich, należących

do Litwy, na teren Polski. Mieszkańcy schwytali 6 młodych dzików. Wędrówkę tę tłumaczą masowymi polowaniami, urządzanymi w lasach kalwaryjskich.

— „A jednak... — zaczął pan G. Przeciągnęła po nim powłóczysem spojrzeniem od stóp do głowy i rzekła:

— No, trudno, nie da się to zmienić. Jestem głodna. Czy ma pan żonę?

— Nie.

— Jeszczeby tego brakowało. Niechętnie obcuje z takimi, co nie mają żon, bo ci mają co innego zwykłe na myśli. Szkoda, że pan nie zna mego gustu. Chciałabym zjeść kawioru.

Przy zupie rozmowa stała się przyjacielską.

— Jestem poważna i prawa kobieta, — rzekła Zuzia. — Nie mogłabym swego życia połączyć z cudzem, wówczas, gdy wiem, że nie mogę dać.

— Ile ma pani lat?

— Osiemnaście i pół. Ewentualnie dziewiętnaście. Moja matka jeszcze należała do starej generacji. Osiro mi zabroniła obcować z panem H. Mama mówi: „Gdy cię z nim gdzieś zastanę, spoliczkuję go publicznie“. „Ty go jeszcze nie znasz“, — odpowiedziałam. — „Jak można tak mówić? Przecież jeszcze go nie wdręłaś nawet!“ — „Wcale tego nie chcę — woła mama, — uważaj! Znaidę cię!“

W tym momencie zabrzmiały, jak echo, słowa obok pana G.:

— Widzisz, mówiłam, że cię znaidę!

I zanim pan G. zdołał zorientować się, zanim miał czas się zdziwić, poczuł trzy palące policzki, jeden lewy, drugi prawy, a trzeci, ten brzo: też lewy.

— Mamo, — zawołała Zuzia. — Co robisz? To nie jest ten!

Gdy pan G. trochę ochłonił z pierwszego wrażenia, ujrzał całe otoczenie wielce zdenerwowane. Przy stole siedziała jeszcze jedna dama, dobrze ubrana, wobec której Zuzia okazywała wielką trwo-

gę. To była jej matka, owa tygrysyca.

— O Boże, Boże, — jęczała matka. — Co ja zrobiłam!

— Powinnaś się przedtem dowiedzieć! — krzyczy biedna Zuzia.

— Boll, bardzo boli, panie profesorze? — lituje się matka.

Pan G. nie był wcale profesorem, ale to podniesienie jego stanowiska załagodziło w pewnym stopniu policzki. Zrozumiał, że to nieporozumienie. Litował się, że to sprawia wielką przykrość „tygrysy“ i pragnął ją uspokoić.

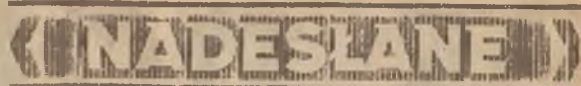
— Szanowna pani! Oczywiście mogła pani nie wiedzieć, ja to rozumiem. To nawet moja wina. Powiniennem być tę propozycję odrzucić. Dziewiętnastoletnia panienska nie powinna jadać z mężczyznanami.

— Siedemnastoletnia! On jest bardzo uprzejmy. Zuziu, — rzekła mama. — Co teraz mam robić? Jak mam naprawić tę krzywdę? Pan musi do nas jutro wieczorem przyjść na kolację, będzie i mój brat. Jakoś może się usprawiedliwić. Jestem, niestety, wdowa, inaczejby był i mój mąż, a ojciec tego oto dziecka. — tak wcześniej nas opuścił. Niech pan przyjdzie, oczywiście z żoną.

— Ten pan nie ma jeszcze żony, mamo, — objaśnia córka.

— Kawaler jeszcze! Niech pan przyjdzie, ale napewno. Przrzeka mi pan? Tak? O dzięki!

Następnego wieczora udał się pan G. w smokingu do panny Zuzi. Bardzo przyjemnie spędził wieczór. Brat mamy był wystrojony w order; gdy rozmowa zesłała na temat numizmatyki, okazało się, że brat mamy nieźle zna się na monetach, bo i on był zbieraczem. I mama znała się dobrze na pie-

Chemik

1146x

Dr. Juliusz Flaszen

powrócił

Laboratorium chemiczne. Analizy moczu, krwi
Kraków, Żybkiewiczza 5 Telefon 148-07

W Panu Dyrektorowi Mieczysławowi Wiesienfeldowi składa wyrazy najgłębszego współczucia z powodu śmierci Jego Córki Heleny

Komisja Lokalna Żydowskiego

1134x

Funduszu Narodowego w Gorlicach.

Podziękowanie.

Poczuwamy się do miłego obowiązku podziękowania P. PROF. B. SPERBEROWI, dyr. chóru, za nadzwyczaj umiejętnie wykonane pieśni synagogalnych wraz z chórem podczas nabożeństwa w pierwszym dniu Sukkot.

Wydział Domu Modlitwy „Bnej Emunah“
w Krakowie.

609g.

Podziękowanie.

Egzekutywie Sjonist. w Krakowie, wszystkim Organizacjom Sjon. w Chrzanowie i wszystkim Znajomym składam tą drogą serdeczne podziękowanie za złożone życzenia w dniu moich 70-letnich urodzin.

1140

DR. ADOLF RIESER.

Z okazji zaręczyn p. Zosi Elkinówny z p. Samkiem Pelzmanem dużo szczęścia życzy
Flora Fischlerówna.

608bp

Naszemu kochanemu koledze, sekretarzowi „Hapoel“, p. Markusowi Fischerowi z okazji zaręczyn z p. Erną Voglerówną serdecznie gratuluję i dużo szczęścia życzą
Komitet i Członkowie Koła Żyd. Handlowców
605g „Hapoel“ w Krakowie.

Z okazji zaręczyn naszego zasłużonego Prezesa Kom. Lok. Organ. Sjon., Prezesa Stow. „Tarbut“, członka Kom. Żyd. Fund. Narod. i członka Zarządu bibl. Tarbut, p. Abrahama Thurma z p. Salą Sternówną z Przemysła, gratuluję serdecznie

Komitet Lokalny Organ. Sjon.

Wydział i członk. Stow. i bibl. „Tarbut“
i Komisja Żyd. Fund. Narodowego

1139x

w Kańczudze.

do Litwy, na teren Polski. Mieszkańcy schwytali 6 młodych dzików. Wędrówkę tę tłumaczą masowymi polowaniami, urządzanymi w lasach kalwaryjskich.

Nasza ankieta o koedukacji i koinstrukcji

Przyniosła ona zaledwie 11 odpowiedzi i to od ludzi młodych, a więc bezpośrednio zainteresowanych. Nie odpowiedzieli natomiast rodzice, nie odezwał się nikt z nauczycielstwa, nikt z inteligencji żydowskiej. Wygląda to tak jakby ta sprawa nie obchodziła ich zupełnie, chociaż w życiu wokoło nas widoczne są przeróżne dla każdego gruntowne zmiany we wzajemnym stosunku płci, chociaż wiadomym jest każdemu, że system i metody wychowania w szkole i w domu nie mogą być obojętne dla ukształtowania się tego stosunku. Że problem ten staje się coraz bardziej aktualnym, wskazują liczne podobne ankiety zagranicą, np. niedawno w Anglii przez czasopismo „New Era“ przeprowadzona, obecnie w Austrii przez „Neue Freie Presse“ rozpisana i inne. Jest on równie piekącym u nas, w Polsce, jest stale aktualnym wśród organizacji młodzieży, staje coraz wyraźniej na pierwszym planie współczesnej pedagogiki. Szersze warstwy społeczeństwa jednak bądźto widocznie nie mają dlań żadnego zrozumienia, bądźto zaprzątnięte kryzysem, odsuwają go na plan dalszy.

Z nadesłanych odpowiedzi (otrzymaliśmy je z Krakowa, Strzyżowa, Tarnowa, Sanoka i Szczawnicy) podkreślę niektóre charakterystyczne uwagi.

1. Jedną z odpowiedzi podnosi, że „wychowanie i nauczanie odrębne obu płci w tej formie, w jakiej się ono dzisiaj znajduje, jest przeżytkiem pedagogicznym“, inna, że „rozwiązania obecnych konfliktów płci należy szukać w koedukacyjnym systemie wychowania“, inna znów, że: „w dzisiejszych warunkach życiowych, kiedy kobieta na równi z mężczyzną walczy o byt i kiedy kobieta na każdym stanowisku, czy w laboratorium, czy w gospodarstwie rolnem, czy w biurze, fabryce itd. jest w bliskim kontakcie z mężczyzną, przygotowanie do współżycia, do współpracy kobiety z mężczyzną może właśnie dać jedyn-

nie szkoła koedukacyjna“.

2. Odnosnie do znaczenia koedukacji i koinstrukcji dla młodzieży podnoszą odpowiedzi zgodnie poważne jej dodatnie strony: „pozwala ona zadzierżnąć nici przyjaźni“, „podczas wspólnego nauczania wytwarza się szlachetna rywalizacja... Żywotność dyskusyj w klasie jest większa w klasie mieszanej niż niemieszanej: między chl. a dz. wytwarza się zamiast stosunku erotycznego stosunek koleżeński, a kwestja płciowa staje się kwestją drugorzędną... przy wspólnej pracy wytwarza się pogląd co do równowartości płci, co ułatwia zlagodzenie częstych konfliktów na tem tle w życiu późniejszym...“, „chłopcy nie mogą sobie pozwolić jak, zwykle w życiu szkolnym, na nieodpowiednie żarty i sposób zachowania się, gdyż czuwają nad nimi koleżanki...“, „Kobieta nie jest potem mężczyźnie zagadką, gdyż zapoznał się z nią we wspólnej pracy i zabawie w szkole...“ „Koinstrukcja ma znaczenie dla rozwoju umysłowego młodzieży: pobudza ona dziewczęta do współzawodnictwa na polu nauk ścisłych, w których raczej celują chłopcy, tych znowu przyzwyczajają do większej pilności i staranności w pracy...“ „We współżyciu ze sobą w szkole znajdują chłopcy i dziewczęta dostateczne tzw. wyżycie się, stojące pod każdym względem wyżej od tego, którego szukają poza szkołą... Współżycie to ma także i tę dobrą stronę, że dziewczyna sama przestanie uważać siebie za istotę upośledzoną, mniej wartościową, której wielu rzeczy nie wolno, gdy natomiast „chłopcu wolno wszystko“, uwolni ją więc od poczucia mniejszej wartości, na które często cierpi...“

Jako ujemną stronę podnosi kilka odpowiedzi fakt, że koedukacja nie liczy się z wiekiem przełomowym u chłopca i dziewczęcia. U dz. okres ten przypada wcześniej niż u chłopców. Powstaje więc pewien rozłam między chl. a dz. dotychczas wychowywanymi razem. Do tego okresu mogli być przyjaciółmi, mieć wspól-

Nasza nowa ankieta (II.)

DZIECI I RODZICE

Stosunek dzieci do rodziców bardzo często cierpi pod wpływem licznych nieporozumień, prowadzących nieraz do tragicznych konfliktów. Pedagogika jest bardzo żywo zainteresowana w tem, by zbadać motywy takich konfliktów i wpływać na ich zlagodzenie. Nasza ankieta ma na celu zebrać nieco danych, któreby oświeciły po części odwieczny problem walki generacji.

Pytania są następujące:

1. Na czym polegają nieporozumienia i konflikty między rodzicami a dziećmi?
2. Jakie są najczęstsze przyczyny tych konfliktów?
3. Jakże są, zdaniem Pana (i), możliwe środki zlagodzenia ich?
4. W jakim stosunku pozostają nieporozumienia między rodzicami a dziećmi do ogólnego rozwoju życiowego młodego pokolenia?
5. Uwagi ogólne.

Odpowiedzi uprasza się przysyłać do dnia 25 października 1931 do Redakcji „Domu i Szkoły“, Kraków, ul. Starowiślna 29 IV.

ne zainteresowania: teraz siłą rzeczy muszą się oddalić od siebie. Dziewczyna dojrzewająca płciowo czuje się wyższą od chłopca, równego jej wiekiem, u którego przełom życiowy jeszcze nie nastąpił, a zarazem inną, różną. Także pod względem rozwoju umysłowego przewyższa ona wtedy chłopca. Inne są też u obu grup teraz zainteresowania: dziewczyna szuka wtedy książek sentymentalnych a w nich idealnej miłości, ma więcej zapału i inicjatywy od swego kolegi. Wskazaniem jest więc w tym okresie przełomowym rozdzielić obie płci w nauczaniu, wychowanie jednak powinno być nadal wspólne przez wycieczki, kółka, zebrania klasowe, kolonie szkolne itp. W innej odpowiedzi żąda autorka, by wychowanie we wieku przełomowym uwzględniło poważnie zainteresowanie młodzieżą dla kwestyj płciowych, jako najbardziej ją wtedy obchodzących. W tym celu proponuje pogadanki uświadamiające: dla dz. w kl. IV. lub V.

Z literatury pedagogicznej

HENRYK ROWID: Nowa organizacja studiów nauczycielskich w Polsce i zagranicą. — Nakł. Gebethnera i Wolffa, Warszawa 1931, str. 230.

Jest to pierwsza w literaturze europejskiej obszerniejsza monografia na temat nowych metod kształcenia nauczycieli dla szkół powszechnych. Nowy ustrój kształcenia nauczycieli jest, jak słusznie zauważa autor w przedmowie, „zjawiskiem kulturalnym w życiu narodu, które zwrócić winno uwagę nie tylko sfer nauczycielskich, ale i całego oświeconego społeczeństwa“. Kształcenie bowiem nauczycieli jest krokiem najważniejszym do przebudowy szkoły, a temsamem i do przebudowy podstawy kultury społecznej.

Książka obejmuje: Kształcenie nauczycieli w rozwoju historycznym Stosunki społeczno-kulturalne, a system kształcenia nauczycieli. Realizacja idei wyższego kształcenia nauczycieli szkół powsz. w Anglii, Stanach Zjedn., Szwajcarii, Austrii, Niemczech i Czechosłowacji. Reforma studiów nauczycielskich w Polsce Pedagogia państwowa Inne formy kształcenia naucz. w Polsce, wreszcie rozdział o zawodzie nauczycielskim, pomysły jako poradnik zawodowy dla abiturjentów (tek) szkół średn. nadto Bibliografia.

Książka, pisana jasno, rzeczowo i żywo, zaznacza znakomicie z całym zagadnieniem i nadaje się do bibliotek nauczycielskich oraz publicznych jako poradnik dla kandydatów nauczycielskich oraz przewodnik dla nauczycieli czynnych już w zawodzie, a pragnących zaznajomić się z nowymi prądami w dziedzinie kształcenia zawodowego.

Nadesłane w wydawnictwa

I. Czasopisma.

„MŁODA MATKA“ Nr. 18: Owady jako roznosiciele chorób zakaźnych, Marchew i pomidory w odżywianiu dzieci. O zgrzytaniu zębów u dzieci. Z higieny macierzyństwa. O znaczeniu przedszkola dla rozwoju dziecka. Brzydkie figle. Nauka początków w domu. O instynktach a popędach. Rady praktyczne i in. — Warszawa, Górnośląska 20, kwart. zł. 3.70.

„DZIECKO I MATKA“ Nr. 17: Dziecko trudne do prowadzenia. Dziecko bojeźliwe. (Z cyklu: Teoria psychologii indywidualnej). Ważne drobniaki. Jadłospis w 2-gim roku. Dziecko się poci. Skaza wysiękowa. Rodzice między sobą i in. — Warszawa, pl. Zamkowy 9, mies. zł. 1.40.

„OPIEKA NAD DZIECKIEM“ mies. Nr. 6: Wychowanie na kolonjach. Kronika krajowa Kronika zagraniczna. (Opieka społeczna nad dziećmi w zach. Europie). Przegląd prasy — Warszawa, Jasna 11, roczn. zł. 20.

„UNZER KIND“ mies. żyd. Nr. 8: Zabobony w wychowaniu. Na marginesie książki Lindseya „Revolucja młodzieży współczesnej“ Kronika i in. — Warszawa, ul. Przechodnia 5, kwart. zł. 2.25.

„PRZEGŁĄD SPOŁECZNY“ Nr. 9: „Pomure refleksje“ na temat upadku społecznych instytucji żydowskich (Maks Schaff), Dzieci i dorośli (M. Friedländer) Opieka nad terminatorami (I. Straussmann). Sprawozdania. Wiadomości z central sieroć. Przegląd zagraniczny. Czasopisma — Lwów, Mickiewicza 1. 4, kwart. zł. 3, zeszyt zł. 1.

„RUCH PEDAGOGICZNY“ NR. 7 (Wrzesień): O autorytecie nauczyciela (Dr. G. Jampoler). O nowy typ podręcznika do nauczania historii (St. Nowarczyk), I. Słowiański Kongres Pedagogiczny w Warszawie (E. Semil), O cel wychowania (P. Chomicz), II. Ped. Kongres Naucz. Polsk. Na peryferjach szko-

ły powszechnej, Recenzje. — Kraków, Rynek Gł. L. 29, II. p. — kwart. zł. 3'50.

„MŁODA MATKA“ NR 19: Jesienne choroby wieku dziecięcego. O postawie dziecka, Obiady dziecka, Ćwiczenia dla dzieci, Cudzy „bachor“, Jesień w mieście, a dzieci, A na wsi, Odpowiedzi na listy rodziców, Rady praktyczne (ubranie, przeginalniki i t. d.). — Warszawa, Górnośląska 20, kwart. zł. 3'70.

„KOBIETA W ŚWIECIE I W DOMU“ Nr. 19, specjalny Numer Młodych, zawiera szereg artykułów o kwestjach wychowawczych i problemach z życia młodzieży. Między innymi: Zanikanie rodziny, Stracone i uzyskane wartości (usamodzielnienie kobiety a zanik kobiecości), Jak pogodzić życie osobiste z pracą zawodową i naukową? Pomoc młodych w rodzinie, Młodzi i najmlodszy, cenne uwagi w listach czytelniczek w dziale „Między nami“ i inne. — Dwutygodnik. — Warszawa, Plac Zamkowy 9, zeszyt zł. 1'40.

II. Książki.

Tow. Wyd. „Bluszcz“, Warszawa, Plac Zamkowy 9.

1. Iza Moszczeńska, Wychowanie praktyczne. — Autorka rozpatruje tu metody wdrażania dzieci do pracy i oszczędności w domu i w szkole. — Str. 64, zł. 1'50.

2. Marja Gołabowa: Metaloplastyka. Wskazówki i wzory do opanowania tego działu przemysłu artystycznego. — Str. 22 z ilustr. zł. 1'50.

Wyd. „Książnica-Atlas“, Lwów, ul. Czarnieckiego 12.

1. Dr. Mieczysław Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży, str. 74, zł. 3, ze serji „Współpraca Domu i Szkoły“ Nr. 6 — Omówimy osobno.

2. Jannsz Makarczyk: Przez morza i dżungle“ str. 232, zł. 6, z „Biblioteki Isier“ Nr. 37. — Omówimy osobno.

gimn., dla chl. w kl. V. lub VI gimn. W nauczaniu zaś żąda tasama autorka indywidualizowania wymagań wobec chłopców i dziewcząt w tym wieku. Inna odpowiedź uważa uświadomienie seksualne, przeprowadzane przez szkołę, za „rzecz niezmierniej wagi“. Rodzice nie zrozumieli jeszcze tej tak ważnej, tak decydującej rzeczy! Musi to więc uczynić szkoła. Należy wychowywać młodzież we wszystkich kierunkach... Gdyby tak wychowywano, nie byłoby uśmiechu cynicznego na ustach chłopca wobec dziewczyny... Wtedy mogłaby zaistnieć koedukacja, bez obawy przykrych wpływów jednej płci na drugą, bez obawy zepsucia, bo jego początek jest teraz nie w szkole, ale poza nią... Przecz z fałszywym wstydem!..“

3. Co do warunków realizacji prawdziwej koedukacji w szkole, wysuwają odpowiedzi szereg postulatów.

Przedewszystkiem stwierdzają wszystkie doniosłą rolę, jaką tu odgrywa nastawienie gro-na nauczycielskiego wobec samego problemu oraz wobec młodzieży. „Szkoła koed. winna mieć wychowawców, znających psychikę młodzieży, ale wychowawców młodych. Starsi nauczyciele zbyt daleko odbiegli od młodości, by móc pamiętać przeżycia swej własnej młodości... Życiem młodzieży w szkole koed. powinien kierować wytrawny pedagog, który prócz wykształcenia naukowego, powinien mieć skryształizowany pogląd na życie, liczne doświadczenia wychowawcze oraz poczucie pełnej odpowiedzialności, jaką ciąży na nim...“ W myśli innej odpowiedzi nauczyciele w szkole koeduk. nie powinni podkreślać różnic między chl. a dz. w tym kierunku, by wywoływać wrażenie różnej wartości płci. Wychowanie powinno podkreślać równowartość obu płci i wpajać do dzieciom od lat najmłodszych... Chłopiec ma nauczyć się w szk. koed. cenić we współuczniowiec równego sobie człowieka, towarzyszkę nauki, doli i niedoli uczniowskiej...“

Gednym z założeń jest postulat, by nie przyjmować do szkoły koed. młodzieży inaczej wychowywanej, albowiem napływ młodzieży obcej, ze szkół o systemie odrębnego wychowania „może popsuć harmonję stosunku“ obu grup młodzieży.

Inny postulat, to żądanie silniejszego podkreślenia fizycznego wchowania w szkole koed. Autorka tego postulatu spodziewa się, że silniejsze zainteresowanie sportem odwróci uwagę młodzieży od dziedziny płciowej, wysuwającej się przy koedukacji dość silnie.

Co do metod nauczania, to wysuwany jest postulat wprowadzenia systemu daltońskiego, jako bardziej odpowiadającego pracy indywidualnej, koniecznej w nauczaniu obu płci, oraz specjalnie ułożonego programu nauczania. Jedną z autorek podkreśla: „Należy pamiętać, że kobietę trzeba wychowywać nie tylko jako przyszłą pracownicę, lecz także jako żonę i matkę, mężczyznę zaś nie tylko jako przyszłego pracownika i obywatela, lecz i jako męża i ojca.“

Sluszną jest uwaga jednego z uczestników ankiety, że w wychowaniu koedukacyjnem powinien współdziałać dom rodzicielski, który jednak we wielu wypadkach stosuje metody wprost przeciwnie, aniżeli szkoła. O ile dom współdziałać nie może, to szkoła powinna zastąpić dom absorbując dziecko we większej mierze, niż dotychczas. a to przez częstsze wspólne spacery, wycieczki, zabawy, wspólne odwiedziny teatru, kina lub koncertu itd. W ten sposób spodziewa się autor tej odpowiedzi usunięcia dotychczasowej dwukierunkowości w wychowaniu.

4. Z uwag dodanych do odpowiedzi, zasługują na przytoczenie następujące: „Doświadczenie wskazuje, że nie każdej strukturze psychicznej odpowiada wychowanie koedukacyjne. Koedukacja wydobywa we wielu razach z wychowanków to, co w nich najpiękniejsze; zdarzają się jednak natury, którym koed. nie służy, u których pobudza wczas zmysł i czyni stosunek do drugiej płci niezdrowym... „Jest to uwaga, która tłumaczy poglądy przeciwników koed., opierających je właśnie na

takich wypadkach, w których system koed. okazał się dla pewnych jednostek nieodpowiednim. A uwaga druga, równie słuszna: „Koedukacja i koinstrukcja mają przedewszystkiem spełniać swe zadania wśród dzieci — jedynaków lub pozbawionych rodzeństwa odmiennej płci oraz wśród dzieci, których rodzice nie mogą zająć się ich wewnętrznym rozwojem...“

Wyżej podane luźne wypowiedzenia się uczestniczek i uczestników ankiety dają, jak widać, szereg cennych i trafnych myśli. Widać w nich wyczuć doniosłość problemu ale zarazem i trudności w jego odpowiednim rozwiązaniu. Są to myśli ludzi młodych, pokolenia, które chce się podjąć tego rozwiązania. Czyżby dorośli nie chcieli im w tem pomóc? Czyżby nie mieli w tym kierunku naprawę nie do powiedzenia? Młodzi chcą ich głos usłyszeć!

Uczestnikom ankiety Redakcja dziękuje za przesłane, obszerne odpowiedzi, spodziewając się, że napłyną jeszcze dalsze, pogłębiające podane wyżej uwagi i poglądy.

Red. —

Dalszy termin nadsyłania odpowiedzi: — 25. X. 1931.

NOTATKI.

Szkolnictwo średnie w cyfrach

Ostatni „Rocznik Statystyki“ Gł. Urz. Stat. przynosi szereg ciekawych cyfr o szkolnictwie średnim na podstawie r. szk. 1929/30.

W r. szk. 1929/30 było 759 szkół średn. ogólnokształcących, tj. o 37 gimnazjów mniej niż w r. 1928/29. Likwidacja szkół odbywa się więc w dość szybkim tempie, głównie w ziemiach b. Kongresówki i na kresach wschodnich. W Krakowskiem natomiast przybyło w tych latach 4 zakłady.

Równocześnie zmniejszała się liczba uczniów (nie) z maksymalnej liczby 227 129 w r. 1922/23 do 203 987 w r. 1929/30. W tej liczbie było 125 554 chłopców i 77 833 dziewcząt. Spadek ten tłumaczy się z jednej strony tem, że społeczeństwo zubożałe w ostatnich latach posyła dzieci zamiast do niższych klas szkoły średniej do wyższych klas szkoły powszechnej (spadek w niższych klasach gimn. wynosi około 33 proc.); z drugiej strony przyczyną było zmniejszenie się zasadnicze roczników dzieci, urodzonych w czasie wojennym. Obecnie liczba roczników znów wzrasta.

Z poszczególnych typów szkoły średniej stały wzrost ilościowy wykazuje typ humanistyczny, natomiast stały spadek frekwencji daje się zauważyć w typie przyrodniczo-matematycznym.

W ogólnej liczbie młodzieży szkolnej było Żydów w r. 1923/24 — 46 934 tj. 21,2 proc., natomiast w r. 1928/29 — 43 973 tj. w stosunku do zmniejszonej wogóle liczby młodzieży 21,6 proc.

Liczba nauczycielstwa wynosiła w r. 1929/30 — 14 279, a to w szkołach państwowych 5 364, samorządowych 913, prywatnych 8 002. Na 66,8 proc. mężczyzn było 33,2 proc. kobiet.

We „Wiadomościach Statystycznych“ z r. 1930 ogłoszono po raz pierwszy wyniki promowania uczniów i uczenie w szkołach średnich. Z podanych tam cyfr wynika, że na 100 uczniów pierwszej klasy kończy szkołę średnią w normalnym czasie 8 lat zaledwie 18,7 proc. Liczba niepromowanych wzrasta w klasach drugiej, trzeciej i czwartej, opada zaś w klasach siódmej i ósmej. Najwyższa jest w kl. IV, wynosząc 23,9 proc. Klasyfikacja naogół jest łagodniejsza w szkołach prywatnych.

„Rocznik Statystyczny“ podaje też liczbę atestantów szkół średnich, wzrastającą z roku na rok. Gdy w r. 1920/21 uzyskało maturę 7 381 młodzieży, w 1924/25 — 10 259, to w r. 1928/29 jest ich 14 835. W tej liczbie było 9 630 mężczyzn i 5 205 kobiet.

(„Przegląd Pedagogiczny“).

ODPOW. RED. FREBLANKA, TARNÓW Na wychowawczynię w przedszkolu kształcą seminarja ochraniarskie, dwu- i trzyletnie. Dla dziewcząt żydowskich istnieją „Wieczorne Kursy“. Zaw dla Wychowawczyń Żydowskich“ mające prawo wydawania świadectw, a dające w jednym roku poważny materiał teoretyczny i praktyczny. Kształcą one wychowawczynię dla domów prywatnych, internatów domów sierót i siły pomocnicze dla przedszkoli. Mając te kursy, można po kilkumiesięcznym przygotowaniu zdawać jako eksternistka egzamin w seminarjum ochraniarskiem, o ile posiada się oczywiście pewien ogólny poziom wy-

EDA GEHORSAMOWA

(dyplom. jęz. Uniwers. franc.)

udziela lekcji języka francuskiego, literatury i koresp. handlowej

Krakowska 10 II. piętro

SKŁAD KOBIECEGO TEAMU LEKKOATLETYCZNEGO PRZECIW POGONI.

Zapowiedziany na dzisiaj kobiecy mecz lekkoatletyczny pomiędzy mistrzem Górnego Śląska — Pogonią, a teamem Cracovii, Legii i Makkabi wywołał duże zainteresowanie, ze względu na to, iż jest to spotkanie najlepszych lekkoatletek obu okręgów.

Komisja międzyklubowa ustaliła skład drużyny kombinowanej, który przedstawia się następująco: 60 m: Freiwaldówna (M), Górkowska (L). 100 m: Freiwaldówna (M), Felińska (M), 80 m przez płotki: Freiwaldówna (M), Metzendorfówna (M). Skok w dal: Szeleznikówna (L), Metzendorfówna (M), Skok w wyż: Jezierańska (C), Metzendorfówna (M), Rzut dyskiem: Czerska (C), Niedrygasiówna (L), Rzut oszczepem: Czerska (C), Stepniowska (L), Pchnięcie kuli: Babrajowa (L), Czerska (Crac.).

Drużyna Górnego Śląska ma w swym składzie najlepsze zawodniczki, jak Breuerówna, Szusówna, Lubkowiżówna, Rakoczanka, Preisówna i inne. Początek zawodów dzisiaj o godz. 3,30 pop. na boisku „Makkabi“. Ze względów propagandowych ceny biletów bardzo niskie.

Rekordzista świat w podnoszeniu ciężarów

Rekordzista ostatnich zawodów w podnoszeniu ciężarów o mistrzostwo Europy, które odbyły się w Luksemburgu, pierwsze miejsce zdobył Egipcjanin Nosseir, którym wynikiem 395 kg ustanowił nowy rekord światowy.

LEKKOATLETYCZNE MISTRZOSTWA „MAKKABI“ w konkurencjach juniorów zostały przełożone na dzień jutrzejszy, tj. niedzielę i odbędą się na boisku „Makkabi“ o godz. 3 pop.

KRAKOWSKI OKRĘGOWY ZWIĄZEK LEKKOATLETYCZNY zawiadamia członków Kolegium Sędziów, iż kobiecy pięciobój lekkoatletyczny, wyznaczony na jutro godz. 10 przedp. na boisku Włsy, odbędzie się, ze względów technicznych na boisku Makkabi, jutro o godz. 3 pop.

BAR KOCHBA (DĘBICA)—HAKOAH. Zawody między niewidzianą jeszcze w Krakowie drużyną, gości a Hakoahem jutro w niedzielę o godz. 11-ej przedp. na boisku Makkabi. Jest to rozgrywka z cyklu zawodów kwalifikacyjnych o pozostanie w klasie „B“.

Kształcenia — Zgłoszenia na Kursy ul. Stołarska 13/I. od 7-mej wiecz. codziennie, prócz piątku i soboty.

Uprasza się o nadsyłanie wydawnictw pedagogicznych oraz dla dzieci i młodzieży pod adresem „Domu i Szkoły“ Kraków, ul. Starowiślna 29/4.

Zamknięcie „Domu i Szkoły“.

Bałagan kahalny w Przemyśle

Widmo rozwiązania kahału i wprowadzenia komisarza rządowego

Nasz korespondent przemyski donosi: Już niejednokrotnie mieliśmy sposobność pisać o szkodliwej działalności agudystycznej większości w tutejszym kahalie, która obsadziła prezydja Rady i Zarządu wyłączone swoimi ludźmi. mimo, iż listy narodowe uzyskały 40 procent oddanych głosów. To samo zrobiła Aguda z komisjami kahalnymi, do których również przeferowała wygodnych sobie ludzi. Skutek odepchnięcia osób zdolnych i owianych najlepszymi chęciami do współpracy był ten, że gospodarka kahału została na całej linii zabagniona. Mimo to, kiedy z końcem ub. roku kahał nie miał jeszcze budżetu na ówczesny rok budżetowy i groziło z tego powodu rozwiązanie kahału, członkowie Klubu Narodowego zabrali się do ułożenia budżetu i sami go referowali na plenum Rady. Wniosek o dopuszczenie do komisji kahalnej odrzuciła jednakowoż większość kahalna i tym razem.

W bieżącym roku gospodarka rządzącej większości przedstawia się również fatalnie. Rok budżetowy zbliża się do końca, a o budżecie, który miał być uchwalony najdalej do końca marca br., ani słycho! Od stycznia br. nie zwołano ani jednego posiedzenia Rady kahału, które w zasadzie winno być zwoływane co najmniej raz w miesiącu. Zarząd unika jednak zetknięcia się z Radą, a po-

nieważ do załatwienia budżetu konieczne jest placet Rady przeto budżetu do dziś dnia niema.

Opinia publiczna zaniepokojona jest poważnie temi metodami, zwłaszcza, że od kilku dni krąży po mieście uporczywa pogłoska o mającym nastąpić wskutek fatalnej gospodarki rozwiązaniu kahału i wprowadzeniu komisarza rządowego. Jakkolwiek byłby to policzek dla obecnej większości, to jednak sfery narodowe nie życzą sobie takiego załatwienia bałaganu kahalnego, bo to wprowadziłoby jeszcze tylko jeszcze większy chaos. Widmo komisarza powinno jednak być ostrzeżeniem dla obecnej większości, że kahał to nie własne podwórko, lecz dobro publiczne, które jedynie i wyłącznie trzeba mieć na oku.

Klub sjonistyczny w zarządzie i radzie kahału powziął w tej sytuacji uchwałę oświadczającą, iż zrzeka ze siebie wszelką odpowiedzialność za obecną stan gospodarki kahalnej i odwołuje swych członków z komisji budżetowej. Analogiczną uchwałę powzięli radni z „Jad Charucin“.

Może po tych rezolucjach i grożącym widmie komisarza rządowego obecna większość kahalna wreszcie się opamięta. Jeśli tego nie uczyni, to opinia publiczna będzie wiedziała, gdzie leży wina wytworzonej sytuacji i zabagnienia gospodarki kahalnej.

RADIO

SOBOTA, 10 PAŹDZIERNIKA.

Kraków (312,8) 11,40 Przegl. prasy, 11,58 Sygnał Hejnał, 12,10 Kom. meteor. 12,15 Gramof. 15,05 Komunik. gosp. 15,45 Gramof. 16,20 „Radjokronika“. 16,40 Koncert muz. popularnej, 17,10 Odczyt. 17,35 Koncert: H. Dal (sopr.) I. Joze, (fort.): Chopin, Debussy, Liszt, Gall (m. in. pieśni), 18,05 Dla młodzieży: „Nurek“ nowela F. Goetla, 18,30 Koncert dla młodzieży, (melodje), 18,50 Rozm. 19,05 „Rze-

czy ciekawe“. 19,30 „Przegl. polit. ub. tyg.“ — Dr. J. Reguła, 19,45 Dziennik pras. 20 „Powrót marynarzy“ — feljet J. Pokera, 20,15 Muz. lekka, (Offenbach Delibes, Berlin i in. — przeboje, muz. tan., pieśni), 21,55 „Na widnokręgu“, 22,15 Muz. Chopina, — wykon. J. Smidowicz, 22,40 Dziennik pras. komun. 23 Muz. tan.

Katowice (408,7) 11,40—17,10 p. Kraków, i Muz., 17,10 Dla dzieci (listy), 17,35—19,05 p. Kraków, 19,05 D c powieści, 19,20 „Z radiotechniki“, 19,45—24 p. Kraków.

Lwów (380,7) 11,58—15,45 p. Kraków, 16,05 „Pro-

letariat a literatura“, 16,20—24 p. Kraków.
Sztutgart (360,1) 17,05, 19,45, 21,45, 22,35 Muz.
Rzym (441,2) 13,40, 17,30 Muz. 21 Opera.
Wiedeń (516,4) 11,30, 17,30, 19,30 Muz. 20,30 Operetka.
Budapeszt (550,5) 12,06, 17,25, 18,45 Muz. 19,40 Opera

TRANSMISJA SPORTOWA Z BRUKSELI

W niedzielę 11 bm. odbędzie się w Brukseli zawody lekkoatletyczne Polska—Belgia i mecz piłki nożnej między reprezentacyjnymi drużynami obu narodów. Polskie Radio transmituje w niedzielę w czasie od godz. 17,25 do 18 przebieg tego sensacyjnego meczu, a przed meczem poda wyniki z poprzednio odbytych zawodów lekkoatletycznych.

„Miesięcznik Żydowski“

Wyszedł z druku dziesiąty zeszyt za październik „Miesięcznika Żydowskiego“ pod redakcją dra Z. Ellenberga i zawiera następującą treść:

Artur Ruppin: Być albo nie być. — Chajim Arlosoroff: Żydostwo amerykańskie, rozdz. V. (klasa posiadająca). — Chaim Löw: Hebrajska awangarda poetycka. — N. M. Gelber: Żydzi a zagadnienie reformy Żydów na Sejmie Czworoletnim. — M. Heller: Żydowski Instytut Naukowy w Wilnie, (z cyklu: „Wyższe instytuty naukowe w Polsce“). (M), Skok w wyż: Jeziorańska (C), Metzendorf—rozwoju Palestyny. — A. Tartakower: Tragedja żydostwa niemieckiego. — M. Bałaban: Przegląd literatury dotyczącej żydowskich gmin wyznaniowych w Polsce. — Aurelja Gottlieb: Ostatnie dni Shylocka.

Administracja: Warszawa, Rymarska 8. — Redakcja: Łódź, Piotrkowska 90.

Rozpowszechniacie

„NOWY DZIENNIK“

CHORZY ZIOŁ LECZNICZYCH OSKARA WOJNOWSKIEGO

przeciwno:
cierpieniom przewodu pokarm. zn. sł. „IROTAN“
wymiotom i atonii kiszek „GARA“
chorobom płuc i błędnicy „ELMIZAN“
reumatyzmowi, artretyzmowi, pedagraze i ischiasowi zn. sł. „ARTROLIN“
chorobom nerek i pęcherza „UROTAN“
niedomaganiom skrofniczym „TIZAN“
chorobom nerwowym i epilepsji „EPILOBIN“
chorobom narządów trawienia i wątroby „CHOGAL“
oraz kąpiele siarkowo-roślinne „SULFOBAL“

Na żądanie przesyłkę o ziołolecznictwie wysyła bezpłatnie
BIURO SPRZEDAŻY SPECYFIKÓW
OSKARA WOJNOWSKIEGO
WARSZAWA, Plac Krasieńskich 8, telefon 298-79.

LICYTACJA

Podaje się do publicznej wiadomości, że dnia 29 października 1931 r. o godz. 10 rano odbędzie się w Urzędzie Celnym w Krakowie, dworzec towarowy (ul. Kamienna) publiczna licytacja przesyłek niepodjętych, jako to:

Towarów kolonialnych, wina, koniaku, konfitur, wyrobów tekstylnych, wyrobów z metalu, szkła, z żelaza, z blachy, z drzewa, z papieru, ze skóry, — maszyn, rowerów, pomp wody mineralnej, instrumentów muzycznych, odzieży, mydła i t. p., o ile do tego terminu odbiorcy ich nie podejmą, oraz towarów skonfiskowanych, jak: chustki wełniane, półjedwabne, wyroby z żelaza, metalu, drzewa, gumy, tkaniny, wyroby tekstylne, galanterijne, czapki, obuwie, bielizna, zegarki złote i platynowe z brylantami, inne wyroby ze złota i srebra z kamieniami szlachetnymi.

Gdyby licytacja w tym dniu nie dała pożądanego wyniku, następna odbędzie się dnia 16 listopada 1931 r. o tej samej godzinie.

Klerownik Urzędu:
(—) ZALESIŃSKI.

1086p

NAUKĘ JĘZYKÓW

angielskiego, francuskiego, niemieckiego, włoskiego, w Instytucie Ansona Kraków. Szewska 17 roz począć można każdej chwili Zamiejscowym wysyłamy znakomite samouczki „Argus“, ułożone na podstawie światowej znanej metody Ansona. Samouczek „Argus“ zastępuje w zupełności nauczyciela. Żądać prospektów 1126p

Licytacja realności

ś. p. Michała Syrka w Kobierzynie odbędzie się we wtorek dnia 13 b. m. o godz. 9-tej rano, w Sądzie Grodzkim na Podgórzu, sala 62. — Bliższych informacji udziela kancelaria Adw. Dra H. Aptego, Kraków, ul. Mikołajska 6, telefon 127-80.

Telefon Nr. 117-20

FABRYKA SKRZYŃ WŁ. CIAPUTA

Kraków-Grzegorzki, Podgórska 30 obok stacji kolejowej
jedyna w Krakowie, urządzona maszynowo. Wykonuje skrzynie kolejowe i pocztowe, heblowane, gwoźdzone, maszynowo, spajane blaszką falistą, z desek od 4 mm grubych, SKRZYŃKI NA ŚLEDZIE, SERY, DROŻDZE, MARMOLADY, SMARY itp. z deseczek o żądanej grubości, gładko pilowane tak zwane „FEINSCHNITT“ zbijane maszynowo klamkami drucianymi. Malowane szablonowo w żądanych kolorach. 112Cm

M. GINZIG GRODZKA 38

TELEFON Nr. 171-07
poleca farby i lakiery
oraz artykuły gospodarcze i kosmetyczne w najlepszych gatunkach, po najtańszych cenach. — Na żądanie posyła się do domu

Specjalny skład i pracownia
WÓZKÓW DZIECIĘCYCH
J. BOTWIN
Kraków
Florjańska 30
Telefon Nr. 118-77

MIESZKANIE

3-pokojowe, słoneczne, z pełnym dużym komfortem, w nowym domu
DO WYNAJĘCIA ZARAZ
przy ulicy Batorego L. 19.

Zarząd gminy wyznaniowej żydowskiej w Gorlicach na podstawie uchwały z dnia 23 sierpnia 1931 rozpisuje

KONKURS NA POSADĘ RABINA w Gorlicach

Kandydaci, ubiegający się o tę posadę, winni posiadać warunki, zawarte w § 1 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24 października 1900 (D. U. R. P. Nr. 75, poz. 593), tudzież w rozporządzeniu Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. z dnia 16 stycznia 1931, Dziennik Urzędowy Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. Nr. 2 (234) poz. 16.

Podania wraz z dokumentami kwalifikacyjnymi należy wnieść w ciągu jednego miesiąca, licząc od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia, a najpóźniej do dnia 15 listopada 1931, w kancelarii gminy wyznaniowej żydowskiej w Gorlicach, z tem, że podania, wniesione bez dołączenia dokumentów kwalifikacyjnych lub wniesione po terminie powyższym, nie będą wzięte pod rozwagę.

1136x

ARJE HALBERSTAM.
Przewodniczący:

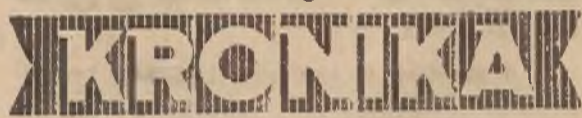
ZAWIADOMIENIE!

Nowootwarty, komfortowo i higienicznie urządzone
Zakład fryzjerski oraz Salon czesania Pań
„EUROPEJSKI“
nad kawiarnią Kraków, pl. Szczepański 3 l. p.
„Pawillon“
prowadzony przez pierwszorzędną siłę, wyposażony w nowoczesne urządzenia techniczne, zadowoli każdego najwybredniejszego klienta. Ceny nader niskie odpowiadające obecnym stosunkom gospodarczym.
DLA PAŃ OSOBNIE GABINETY.

Podziękowanie.

Wszystkim Instytucjom, Organizacjom, Sto-
warzyszeniom, przyjaciołom i znajomym dzie-
kuje za okazane mi współczucie z powodu
śmierci mego Męża bhp. Inż. Bernarda Zim-
merrmanna.

Regina Zimmermannowa

Październik

10

Sobota

29 Tiszri 5692

Wschód
słońca
5 m. 51

Zachód
słońca
16 m. 56

Akademja żałobna ku czci bhp. inż. Bernarda Zimmermanna

Staraniem Egzekutywy Sjoniskiej Partji Pracy „Hitachdu“ odbędzie się dziś w sobotę o godz. 8-mej wieczorem w salach Żydowskiego Domu Akademickiego Akademja Żałobna ku czci przed-
wczesnie zmarłego Wiceprezesa Partji bhp. Inż. Bernarda Zimmermanna, na którą zaprasza się
wszystkie organizacje sjonistyczne, społeczne,
przyjaciół, towarzyszy i sympatyków Zmarłego.

Zmiana warunków egzaminów dyplomowych na medycynie

Z końcem br. wygasają dotychczasowe przepi-
sy o egzaminach końcowych (dyplomowych) dla
absolwentów wydziałów lekarskich na wyższych
uczelnich. Ostatnie egzaminy według dotychcza-
sowych przepisów odbędą się jeszcze w paździer-
niku br. Od 1 stycznia 1932 r. obowiązować już
będą nowe przepisy, w myśl których dla uzyska-
nia dyplomu doktora wszech nauk lekarskich wy-
magana będzie specjalna praca naukowa.

Obostrzona rewizja celna na granicy polsko-niemieckiej

W związku z wydaniem przez rząd Rzeszy no-
wych rozporządzeń o handlu dewizami, urzędni-
cy celni przeprowadzają na granicy niemieckiej
niezwykle ścisłą rewizję. Wywozić z Niemiec wol-
no tylko kwoty do 200 mk. Każdy przekraczają-
cy granicę niemiecką zapytywany jest o ilość po-
siadanych pieniędzy, bez względu na ich rodzaj.
Urzednicy celni badają następnie portfele i kie-
szenie, a specjalnie podejrzanych rewidują je-
szcze szczegółowiej. W razie znalezienia więcej
niż 200 mk., względnie innych pieniędzy w tej
wysokości, nadwyżka zostaje skonfiskowana na
rzecz skarbu państwa.

Wyjeżdżający z Polski winni o tem pamiętać i
nie zabierać ze sobą większych kwot, bo naraża-
ją się przy powrocie na przykrości i utratę go-
tówki.

Udaremnione włamanie

Wczoraj nad ranem usłyszał posterunkowy Zarem-
ba, patrolujący przy ul. Dietlowskiej, przez okienko
piwniczne domu Dietla 31, trzask łamanej podłogi.
Przy pomocy jeszcze dwóch posterunkowych i fun-
kcyjnarzusa Krakowskiego Zakładu Czuwania ob-
stawiono dom i przeprowadzono rewizję w piwnicy,
gdzie natrafiono na Izraela Albusa (lat 30), Stanisła-
wa Kozaczka (lat 28), którzy przy pomocy łomu i
świdra usiłowali wyciąć otwór w podłodze do skle-
pu galanterijno-zabawkowego firmy Scherer. Do
chodzenia ustalili, że włamywacze dostali się do
wnętrza domu przed zamknięciem bramy i po zer-
waniu klódek dostali się do piwnicy. Podczas rewi-
zji przeprowadzonej w melinie Albusa, przy ul. Sze-
rokiej znaleziono szereg rzeczy, pochodzących nie-
wątpliwie z kradzieży.

— **DZIŚ NOCNY DYŻUR APTEK:** ul. Szcze-
pańska 1, Kościuszki 18, Długa 66, Mikołajska 4,
Dajwór 6 i Brodzińskiego 1.

— **PRZED PRZYJAZDEM BIALKA.** Przez
przeoczenie zostały ominięte we wczorajszym ko-
munikacie o składzie komitetu ohywatelskiego dla
przyjęcia Bialika nazwiska pp. red. dr. D. Lazera,
dr. Henryka Lesera, Edvarda Rosthala, mgr. Neu-
manna, Dory Zuckermann.

— **XI. KONFERENCJA KRAJOWA HITACH-
DUTU** odbędzie się jutro w niedzielę o godz. 9
rano w Krakowie w lokalu Merkaz Haceirim,
Krakowska 41.

— **Z ORG. HANOAR HAIWRI.** Jutro w nie-
dziele odbędzie się w Krakowie zjazd organiza-
cji Hanoar Haiwri, w którym udział wezmą wszy-
scy członkowie z gduu pierwszego i starsi człon-
kowie gduu drugiego. Zjazd rozpocznie się punk-
tualnie o godz. 8 rano w lokalu gniazda krakow-
skiego przy ul. Bernardyńskiej 9 — Dziś w so-
botę o godz. 7 wiecz. odbędzie się na boisku Mak-
kabi zbiórka całego gniazda z okazji przejścia
plutonu „Jardejn“ z gduu trzeciego do gduu dru-
giego. Równocześnie nastąpi otwarcie wystawy
sprawnościowej prac plutonu „Jardejn“. Wysta-
wa otwarta będzie przez cały dzień niedzielny ce-
lem umożliwienia zwiedzenia jej przez rodziców
członków org. i sjonistycznego społeczeństwa kra-
kowskiego.

— **DROBNA ZMIANA KOSZTÓW UTRZYMA-
NIA WE WRZESNIU.** W czwartek 8 bm odbyło
się w Warszawie posiedzenie komisji do bada-
nia zmian kosztów utrzymania przy głównym u-
rzędzie statystycznym, na którym ustalono, że w
m. wrzesniu w porównaniu z m. sierpniem ko-
szty utrzymania zmniejszyły się o 0,2 proc. Wpły-
nęły na to niższe w grupach: odzieżowej i oba-
wianej o 0,9 proc. Grupy żywnościowa i mieszk-
aniowa nie wykazały w omawianym okresie żad-
nych zmian.

— **OPODATKOWANIE RĘKODZIELA NA
AKCJĘ WALKI Z BEZROBOCIEM.** W sali kon-
ferencyjnej Magistratu odbyło się wczoraj pod
przewodnictwem wiceprezydenta miasta dr. Kli-
meckiego zebranie starszych cechu przy udziale
prezesów Izby rzemieślniczej i Związku Cechów.
Uchwalono jednogłośnie opodatkować na rzecz
bezrobotnych wszystkich pracowników rękodziel-
niczych gotówką po pół do 1 proc. od zarobków
miesięcznych, a pracodawców w wysokości 1 do
3 proc. od dochodu we formie nalepek, umieszczo-
nych na widocznym miejscu. Opodatkowanie bę-
dzie przeprowadzone przez poszczególne cechy,
które wykazały przykładowe zrozumienie dla tej
ważnej sprawy społecznej mimo wielkiego prze-
silenia gospodarczego w rzemiośle i przemyśle.

— **NOWE WYDANIE TARYFY KOLEJOWEJ.**
W Ministerstwie Komunikacji rozpoczęło prace
nad nowym wydaniem taryfy kolejowej, która za-
wierać będzie zmiany i uzupełnienia jakie zaszły
w ostatnim roku. Nowe wydanie taryfy ukaże się
prawdopodobnie w pierwszej połowie stycznia ro-
ku przyszłego.

— **PODWYŻKA CENY BILETÓW PERONO-
WYCH.** Cena biletów peronowych została z dniem
1 października podwyższona z 20 na 30 groszy.
Podwyżka z tego źródła nie będzie przeznaczona
na rzecz bezrobotnych, lecz zasili kasy kolejowe.
Z podwyżki tej kolej ma nadzieję osiągnąć oko-
ło 600.000 zł. Dotychczasowy wpływ z tych bile-
tów wynosił 1.200.000 zł rocznie.

— **NOWY WYDZIAŁ W MAGISTRACIE.** One-
gdaj odbyło się pod przewodnictwem prof. dr. Ku-
manieckiego posiedzenie połączonych sekcji, na
którem uchwalono utworzenie w Magistracie Wy-
działu IX dla spraw sanitarnych. Nadto odbyło
się posiedzenie sekcji III (prawniczej), na którym
uchwalono zmianę gruntów między gminą m.
Krakowa a skarbem państwa w dzielnicach 6, 15,
19 i 22.

— **Z KRAKOWSKIEGO TOWARZYSTWA GI-
NEKOLOGICZNEGO.** Dnia 13 bm. odbędzie się o
godz. 20-tej w klinice położniczo-ginekologicznej
U. J. ul. Kopernika 1. 7 posiedzenie naukowe Kra-
kowskiego Towarzystwa Ginekologicznego. Na
porządku dziennym: 1) odczyt dr. Schwarza: Ap-
pendicitis w ciąży, porodzie i połogu. 2) pokazy
z Kliniki położniczej U. J. 3) pokazy z oddziału
położn. i chorób kob. szpitala św. Łazarza.

— **WYSTAWA PRZECIWAŁKOHOLOWA,** urzy-
dzona przez Okręgowy Związek Kas Chorych
z okazji odbywającego się w Krakowie kongresu
przeciwaalkoholowego mieścić się będzie od nie-
dzieli 11 bm. w sali kolumnowej na parterze gma-
chu Związku Młodzieży Przemysłowej i Rękodziel-
niczej na rogu ul. Skarbowej i Krupniczej. Wstęp
wolny dla wszystkich. Na czas kongresu zorgani-
zowano tam składnice wszelkich druków istnie-
jących w Polsce z dziedziny alkoholologii i propa-
gandy abstynenckiej.

— **ZNOWU PRZEJECHANIE.** Wczoraj w połud-
nie najechał na Stradomiu samochód osobowy na
7-letniego N. Rotha, który doznał licznych obrażeń.

— **POŻAR NA NOWEJ WSI** wybuchł wczoraj
domu przy ul. Rolniczej 65 i przeniosł się na zna-
dującą się obok stodołę. Straż pożarna po krótkiej
akcji pożar ugasiła. Szkoda około 500 zł. Przyczyna
pożaru było prawdopodobnie podpalenie.

— **PODRZUTEK W PIWNICY.** Mieszkańcy domu
przy ul. Lubicz 12 znaleźli w piwnicy domu kilku-
dniowe dziecko płci męskiej, porzucone przez nie-
znaną matkę. Dziecko oddano do żłóbka, a za mat-
ką prowadzi dochodzenia policja.

HALLO! HALLO!
PŁASZCZE damskie, jesionki i zimowe po rekordo-
wo niskich ce-
nach — poleca **ADOLF BRACIEJOWSKI**
Kraków, Grodzka 4

Uprawniony technik dentystyczny
RUDOLF KLEINMANN
KRAKÓW, ul. KAZ. WIELKIEGO 34 I. p.
przyjmuje od 6 października, od g. 9-1 i 4-7
TELEFON 165-95

— **OSZUST W POTRZASKU.** Wydział Sledczy w
Krakowie aresztował Franciszka Bartoszkę (lat 30),
ur. w Bielsku, urzędnika prywatnego, który w czer-
wcu br. popełnił w Krakowie szereg oszustw, a to
na szkodę Jana Wolnego, Braci Bilewskich, Jana
Rybotyckiego Bartaszką zgłaszał się do wyżej wy-
mienionych i przedstawiał się jako syn przemys-
łowca Prochaski z Bielska i oświadczał, że w dro-
dze zepsuło mu się auto, wobec czego potrzebuje
pieniędzy na naprawę tegoż i prosi o pożyczkę, któ-
rą miał zwrócić tego samego dnia po podjęciu go-
tówki z banku. Po uzyskaniu pożyczki Bartoszek
nie pokazywał się więcej. Odstawiono go do are-
sztów sądowych w Krakowie.

— **ARESZTOWANIE ZŁODZIEJI TYTONIOWYCH**
W związku z włamaniem do sklepu Szyji Brandta,
przy ul. Rabina Meiselsa i kradzieżą tytoniu, are-
szowano Majera Wagnera (lat 25), zam. Szeroka
25, Chaima Kizelsteina (lat 21), Salę Hammer
(lat 26), zam. Szeroka 35, u których w czasie rewi-
zji znaleziono pudełko skradzionych papierosów o-
raz 10 kłosek tytoniu, które Brandt rozpoznał jako
swą własność.

— **PECHOWA SKÓRA.** Stefan Pułka (lat 24) zo-
stał aresztowany pod zarzutem kradzieży więk-
szej ilości obuwia i skóry, wartości 4.000 zł na szko-
dę firmy Schmalberg w Bochni. Pułka przyznał się
do kradzieży skóry i wskazał jej nabywcę, u któ-
rego znaleziono podczas rewizji część skradzionego
towaru.

— **CO I KOMU?** Franciszko Borgenicht skra-
dziono z ganku domu przy ul. Powiśle 10, kapę na
łóżko, wartości 120 zł. — B. Liebermannowi, właścicielowi restauracji przy ul. Wielkiej, 72, skradziono
ze stajni nieprzemakalną plachtę, wartości 200 zł.

— **OBFITY POŁÓW.** W ciągu dnia wczorajszego
aresztowano: Karpiską Magdalę (lat 31), zam.
przy ulicy Wierzyńskiej 134, za kradzież 250 zł., na
szkodę L. B., Kłaję Franciszka (lat 21) za kradzież
zegarka, wartości 40 zł, na szkodę Bolesława Kraw-
rowicza, Bilczewskiego Mariana (lat 17), piekarza,
zam. w Górnice Narodowej za złośliwe uszkodzenie
 cudzej własności przez oblanie pieczywa naftą, Bu-
gaj Wiktorję (lat 32) służącą, za kradzież bielizny,
wartości 60 zł. na szkodę swego b. pracodawcy
Komitau, zam. Krakowska 6., Żaka Józefa (lat 22),
jako podejrzanego o kradzież złotego zegarka i re-
wolweru na szkodę Adolfa Blitza, zam. Grodzka
I. 21, Buczyńskiego Romana (lat 58), za kradzież u-
brania męskiego na szkodę Andrzeja Maja, zam.
Krakowska 43, Dragosza Michała (lat 27), zam.
Ludwinowska 4, Prochownika Bolesława (lat 24),
zam. Kałwaryjska 39, jako podejrzanego o włamanie
do mieszkania Mikołaja Kulczyckiego przy ul. Kał-
waryjskiej 39, Rettera Mozeza (lat 40), kupca, zam.
w Wiedniu, Grüner Samuela, f. Horowitza, zam.
Rabina Meiselsa 22, pod zarzutem oszustwa na szko-
dę Skarbu Państwa przez nadawanie paczek bez
wartościowych do przesyłki koleją, ubezpieczając je
na wysoką kwotę.

Do głębi wstrząśnięte stratą nieodżałowanej
pamięci Prezesowej **Mali Süsskindowej** wyra-
żamy Organizacji „Wizo“ w Krakowie nasze
najgorętsze i serdeczne współczucie. Pamięć o
Niej nigdy u nas nie zginie.

1141 Organizacja „Wizo“ w Bielsku-Białej.

Szan. Rodzinie zgasięj przedwcześnie bhp. p.
Mali Süsskindowej wyrażamy nasz głęboki żal
i szczere współczucie.

1142x Organizacja „Wizo“ w Bielsku-Białej.

— **DLA UCZCZENIA** bhp. p. Mali Süsskindowej
składają na rzecz Stowarzyszenia „Nadzieja“ Zł. 25
1158 **Ludwikowie Rattlerowie**

— **ZAMIAST WIENCA** na grób bhp. Mali Süsskin-
dowej składają na rzecz Bursy Rekodz. Sierót Żyd.
przy ul. Podbrzezie 6 pp. Zygmuntowie Aleksandro-
wiczowie zł. 50, p. Schenkerowa Amalia zł. 25, p.
G. zł. 100.

— **DLA UCZCZENIA PAMIĘCI BHP. H. WIE-
SENFELDOWNY,** nieodżałowanej siostry naszej
drogiej koleżanki. ofiaruje kol. VII. A. Gimn. Hebr.
1 drzewko w lesie Herzla.

Z okazji zaręczyn naszego kolegi p. Barucha Kleina z Jaworzna z p. Polą Bronerówną z Wadowic serdecznie gratulują i życzą dużo szczęścia.

Baruch Lauber, Aron Hirsztal Bracia
1147x Laufer, Dawid Glass i Mendel Krakauer.

KOMUNIKATY

— **UROCZYSTOŚĆ OTWARCIE NOWYCH LOKALI ORG. „BRITH-TRUMPELDOR“ I „MENORAH“**
Dziś, w sobotę, o godz. 7 wiecz. odbędzie się uroczyste otwarcie nowych lokali org. „Brith-Trumpeldor“ i „Menorah“ przy ul. Brzozowej 17, połączone z referatem tow. dra Damma nt. „Moje wrażenia z XVII. Kongresu“. Po referacie wieczorynka. Wstęp dla członków, sympatyków i wprowadzonych gości.

— **MERKAZ HACEIRIM.** Dziś, w sobotę, o godzinie 3-ciej pop. zebranie członków.

— **Z. S. M. R. „MASADA“.** Dziś, w sobotę, o godzinie 3.30 zebranie z referatem.

— **UNJA SJONISTÓW-REWIZJONISTÓW** wzywa wszystkie gniazda do natychmiastowego złożenia na ręce Sekretariatu (Starowiślna 68. III. p.) list rejestracyjnych wraz z należną gotówką. Jutro, o godz. trzeciej w lokalu Egzekutywy zebranie Komitetu lokalnego.

— **SEKCJA DRAMATYCZNA PRZY STOW. „MERKAZ HACEIRIM“** zaprasza wszystkich byłych uczestników sekcji na posiedzenie, które się odbędzie dziś, w sobotę, o godz. 3 pop. Krakowska 1. 41.

— **KÓŁKO SZACHOWE PRZY ORGANIZACJI „FRAJHAJT“**, Podbrzezie 4, urządza turniej szachowy. Wpisy przyjmuje od 10—15 bm. w sekretariacie tow. A. Wolfgang między 8—9.30 wiecz.

— **WIELICZKA.** Kom. Lok. Org. Sjońskiej urządza dziś, w sobotę, o godz. 4 w lok. „Stow. mł. żyd. im. A. Hirscha“, Wielkie Zebranie propagandy języka hebrajskiego i książki hebrajskiej. Po referatach wpisy na kursa hebrajskie, prowadzone przez wytrawnego nauczyciela p. Kollera.

— **WIELICZKA.** Stow. Mł. im. A. Hirscha. Dziś, w sobotę, o godz. 3 pop. wygłosi tow. Spira referat nt. Wychowanie narodowe a społeczne.

WIELICZKA

GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 9. 10. 1931. Akcje w zaniechaniu. Dolar słabiej.

Zebranie giełdowe zaznaczyło w dalszym ciągu minimalną chęć do pracy. Większość papierów z braku zapotrzebowania w zupełnym zaniechaniu. Ruch panował ośpały. Tendencja chwiejna. Do transakcji papierami oficjalnie notowanymi nie doszło.

Na pogiełdzu robiono jedynie 3-proc. Pożyczką Budowlaną po kursie ustalonym przy nieco większych obrotach i silniejszym zainteresowaniu. 3-proc. Pożyczka Budowlana 30.

Waluty i dewizy oficjalnie bez obrotów.

Na rynku walutowym w obrotach prywatnych i międzybankowych tendencja dla dolara efektywnego słabsza. Zaofiarowanie materiału znaczniejsze przy utrzymującym się nastroju słabszym. W Krakowie dolar gotówkowy 8.88—8.90, czek bankowy 8.91—8.93. Kurs orientacyjny Funt szterling 34—35. Szyling austriacki 110—115.

Krakowska giełda zbożowa z dnia 9. 10. 1931. Peszniczka dwors. czerwona stand. 24—24.50. biała 23.50—24. żyto dwors. składowe, 22.50—23. targowe stand. 22.25—22.50. owies dworski stand. 23—24. targowy stand. 21.50—22. zadeszczony dworski 22—22.50. Tendencja spokojna, dowozy słabe.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 9. 10. PAT. Akcje: Bank Polski 110. Lilpop 12.25, 12.50 12.25 Pożyczki: 4-proc. inwestycyjna 77, ta sama seryjna 80.50. 81. 5-proc. konwersyjna 41.25. 5-proc. kolejowa 32.50. 6-proc. dolarowa 55.50. 57. 7-proc. stabilizacyjna 55. 56.50 56.75. Liasty zasl. BGK 7-towe 83.25. 8-towe 94.

Waluty: Dolar (8.88) 8.87, 8.89, 8.85. Dewizy: Gdańsk 173.85, 174.28, 173.42. Londyn 34.45, 34.54, 34.36. Nowy Jork teleg. (8.929) 8.928, 8.948, 8.908. Paryż 35.18, 35.27, 35.09. Praga 26.42, 26.48, 26.36. Włochy 46.15, 46.27, 46.03. Szwajcaria 175.15, 175.53 174.72.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Poznańska giełda zbożowa z dnia 9. 10. 1931. Żyto 30 ton 22.50. żyt. cena orientacyjna 22—22.50, pszenica cena orientacyjna 19 i pół do 20 i pół, mąka żytnia 33—34, pszena 31 i pół do 33 i pół, otręby żytnie 12.75—13.50, pszenne 21 i trzy czw. do 12 i trzy czw. grube 12.75—13.75 rzepak zimowy 29—30 groch Wiktorja 21—24. Folgera 23—25, ziemniaki jadalne 2.60—3, wyposażenie ogólne spokojne.

Czy wykupiłeś już legitymację Org. Ogólno Sjońskiej zach. Małopolski i Śląska na r. 5692?

Próba ogniowa paktu Kellogga

(Telegram własny „Nowego Dziennika“)

Londyn 9. 10. (L) Korespondent dyplomaty czny „Daily Telegraphu“ donosi z Nankinu, że rząd nankijski, powołując się na pakt Kellogga, zwrócił się do kilku mocarstw z prośbą o interwencję w konflikcie chińsko-japońskim. Na skutek inicjatywy rządu nankijskiego rządy zagraniczne prowadzą obecnie pertraktacje co do formy wspólnej akcji w Nankinie i Tokio.

A tymczasem 16 japońskich okrętów wojennych w drodze...

Londyn 9. 10. (L) „Daily Telegraph“ donosi z Tokio, że ministerstwo marynarki postanowiło wysłać do Chin dalsze posiłki. Dotychczas

czas 16 okrętów wojennych otrzymało polecenie wyjazdu do różnych portów chińskich a m. in. do Szanghaju, Hankau i Nankinu.

Paryż 9. 10. (B) „Petit Parisien“ donosi z Szanghaju, że podczas wczorajszego bombardowania miasta Kinczau przez samoloty japońskie poniosło śmierć 7 a ciężkie rany odniosło 16 osób. Wśród zabitych znajduje się także powien Europejczyk, który przejeżdżał wówczas przez miasto. Ma nim być pewien profesor niemiecki. Zdaniem władz chińskich, lotnicy japońscy zaatakowali Kinczau, gdzie obecnie znajduje się prowincjonalny rząd mandżurski aby terorem skłonić władców mandżurskich do podjęcia rokowań z rządem japońskim.

Rada Ligi Narodów zwołana na wtorek

Genewa, 9. 10. (K) Prezydent Rady Ligi Narodów hiszpański minister spraw zagranicznych Lerroux zwołał nadzwyczajną sesję Rady Ligi na wtorek 13 bm., o godz. 12, celem zajęcia stanowiska wobec konfliktu chińsko-japońskiego. Równocześnie Lerroux wysłał telegramy do rządów chińskiego i japońskiego, w którym przypomina apel Ligi Narodów, wzywający obie strony do powstrzymania się

od wszelkich działań, mogących utrudnić sytuację w Mandżurii. W dalszym ciągu prezydent Rady oświadcza, że otrzymał informacje, które wskazują, że sytuacja zaostrzyła się do tego stopnia, iż zdolna jest uniemożliwić dalsze uregulowanie konfliktu na drodze pokojowej. Telegram ten został równocześnie przesłany wszystkim członkom Rady oraz rządowi Stanów Zjednoczonych.

Dotychczas 10 zabitych, 7 ciężko rannych w Gdyni

Po wstrząsającej katastrofie budowlanej

Gdynia 9. 10. PAT. Podczas katastrofy bloku mieszkaniowego uległo zniszczeniu 14 mieszkań. Ofiarą katastrofy padły dwie osoby ciężko ranne oraz 6 osób ciężko rannych.

Zabite zostały 3 osoby. Zasypanych gruzami jest jeszcze prawdopodobnie około 12 osób. M. in. zginęła cała rodzina inż. Berezowskiego, złożona z żony, matki i córki. W akcji ratunkowej biorą udział władze wojskowe, policyjne i cywilne oraz przybyłe z Wejherowa i okolicy oddziały wojskowe, poza tym straż graniczna i prawie cały garnizon marynarki wojskowej z komandorem Solskim na czele. Straż pożarna pod kierownictwem architektów ustawia stemple przy ścianach bloku celem ich zabezpieczenia od dalszego zawalenia się.

Gdynia 9. 10. PAT. W ciągu całej nocy trwały prace przy odkopywaniu pogrzebanych pod gruzami 4-piętrowego gmachu mieszkańców. Z drugiej strony podpierano stemplami pozostałe części gmachu, które groziły zawaleniem. Miejsce katastrofy przedstawia rumowisko murów, mebli i pościeli. W dalszym ciągu utwierdza się przekonanie, że katastrofa spowodowana była wybuchem gazu, z którym w fatalnym dniu dokonano prób. Okazuje się, że gaz — jak twierdzą naoczni świadkowie — sycząc ulałniał się już na kilka godzin przed katastrofą. Ponieważ do oświetlenia miał być

użyty gaz ziemny, który jest prawie bezbarwny i bez zapachu, przechodnie oraz mieszkańcy domu mimo pochodzącego z piwnicy syku nie podejrzewali groźnego niebezpieczeństwa. Sędzia śledczy do spraw szczególnej wagi p. Karasiewicz, bez przerwy zajęty jest badaniem sprawy i ustaleniem przyczyn wybuchu. Dotychczas z pod gruzów wydobyto 10 trupów i 7 rannych, w tym jednego ciężko rannego. Wszystkich umieszczono w miejskim szpitalu. Z Gdańska przybyli tu korespondenci wszystkich tamtejszych dzienników.

Gdynia, 9. 10. PAT. W dalszym ciągu rozkopywane są gruzy zawałonego domu. Traktory przy pomocy zaczepionych lin rozwalają części domu, aby umożliwić odgrzebywanie poległych pod gruzami. Dyrektor firmy „Gazolina“ Wyleżyński oraz jego zastępcy Mogilnicki i Baranowski zgłosili się do dyspozycji władz śledczych i zostali zatrzymani. Firma „Gazolina“ otrzymała od władz miejscowych koncesję i wybudowała gazownię w Chyloni na przedmieściu Gdyni. Z tej właśnie gazowni w krytycznym dniu doprowadzony był gaz dla dokonania prób. Pogrzeb ofiar katastrofy odbędzie się na koszt miasta.

Wczorajsze ciągnięcie loterii

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 9. 10. Sin. W dzisiejszym (piątkowym) ciągnięciu loterii padły następujące większe wygrane: 5000 zł. wygrały Nry: 4351, 157237, 180494, — 3000 zł. Nry: 8353, 182655 — 2000 zł. Nry: 4899, 18130, 19064, 22385, 24427, 26332, 44 455; 47289; 49483; 51807; 71498; 76540 97343, 104053, 108970, 132542, 147749, 148107, 158510; 174178s 193492; 303517.

ZMARLI W KRAKOWIE: Feigel Fränkel 1. 52 Maika Fränkel 1. 78.

PO ZAMKNIĘCIU PRZEGLĄDU GOSPODAR CZEGO

Jakie nowe podatki uchwała Sejm?

Ilość projektów podatkowych wniesionych przez rząd do Sejmu jest tak znaczna, że z łatwością można stracić co do nich orientację. Dotykają one jednak tak poważnie interesy obywateli, że godzi się je szczegółowo wyliczyć. Są one następujące:

1. Nowela do podatku dochodowego, przewidyująca opodatkowanie tantiem, oraz łączenia dochodów tej samej osoby, dzięki czemu uzyskana będzie wyższa progresja opodatkowania.
 2. Podatek kryzysowy, czyli nadzwyczajny dodatek do podatku dochodowego, wynoszący od pół do 4 procent dochodu.
 3. Podatek od piwa.
 4. Podatek od wina krajowego i miodu syconego.
 5. Podatek od nieruchomości, zwiększający dotychczasową stawkę od czynszu z 7 na 10 procent.
 6. Podatek od lokali, podnoszący dotychczasową stawkę z 8 na 12 procent czynszu.
 7. Podatek od oświetlenia elektrycznego.
 8. Podniesienie opłat stemplowych, obejmujące podwyższenie dotychczasowych opłat, oraz wprowadzający opłaty od świadectw szkolnych, afiszów, ogłoszeń itp.
 9. Nowela do podatku przemysłowego.
- Pozatem Sejm ma uchwalić szereg dodatkowych opłat na bezrobotnych, w szczególności podwyżkę opłat pocztowych, kolejowych oraz podatek od widowisk na rzecz Czerwonego Krzyża.

A teraz, jakich dochodów oczekuje rząd z tych nowych podatków, czyli jakie nowe ciężary spadną na społeczeństwo:

Według przybliżonych obliczeń podatek kryzysowy ma przynieść około 44 milj. zł. Uderza on przede wszystkim w pracowników umysłowych, którym i tak obniżono płace.

Podatki od piwa, wina, miodu oraz od tantiem i z kumulacji dochodów mają dać około 26 milionów. Tu należy wspomnieć, że konsumpcja piwa w ostatnich czasach znacznie się obniżyła. Również spadek podatków od win krajowych (owoców), wskazuje, że i w tej dziedzinie nastąpił zastój. Opodatkowanie win krajowych trzykrotnie wyżej, niż dotychczas, bo z 28 gr. na 84 gr. od litra (wraz z podatkiem komunalnym), przy pozostawieniu cła od win zagranicznych, wynoszącego 20 gr. od litra, zrówna ceny win owocowych z gronowymi, czyli zniżyje przemysł win krajowych. Nadzieje więc na uzyskanie nadwyżki dochodów z tego źródła są bardzo słabe. Należy raczej być przygotowanym na zniknięcie i tych dochodów skarbu, które dotychczas z tego źródła płynęły.

Podwyżka podatku od nieruchomości ma dać według obliczeń około 20 milionów. Większe jednak obciążenie nieruchomości spowoduje je spadek ich wartości w całym kraju.

Według dotychczasowych norm, 8 proc. podatków od czynszów rozkładał się na 4 proc. dla samorządów, 2 proc. na fundusz kwaterunkowy i 2 proc. na fundusz rozbudowy miast. Obecnie po podwyżce na rozbudowę ma iść 6 proc. Dochód z tego tytułu oblicza się na jakichś 20 milionów zł.

Podatek od światła elektrycznego pobierały dotychczas samorządy. Obecnie ma on pójść do kasy skarbowej.

Podwyższenie opłat stemplowych ma dać około 50 milj. nadwyżki.

Nie ulega wątpliwości, że dzisiejsza większość sejmowa wszystkie te projekty uchwali. Czy możliwości płatnicze ludności je wypełnią — oto pytanie, na które przyszłość odpowie.

Opodatkowanie wina uchwalone na komisji

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. 9. 10. (Sm) Na dzisiejszym posiedzeniu komisji skarbowej przyjęto z drobnymi poprawkami projekt ustawy o opodatkowaniu wina i miodu syconego oraz opodatkowaniu piwa. W trakcie dyskusji zabrał głos wice minister skarbu Starzyński, który m. in. kategorycznie zaprzeczył wszelkim wiadomościom, iż rząd zamierza wydzierżawić monopol spirytusowy, względnie wprowadzić monopol na import herbaty, kawy i kakao.

Specjalna komisja ministerjalna odleciała do Gdyni

Warszawa 9. 10. PAT. W związku z katastrofą falknym wybuchem gazu świetlnego w Gdyni w 6-cio piętrowym domu, należącym do Zakładu ubezpieczeń urzędników umysłowych, minister pracy i opieki społecznej wysłał specjalną komisję ministerjalną w osobach: dyrektora ubezpieczeń społecznych w Ministerstwie pracy i opieki społecznej, inż. Dreckiego, delegata ministerstwa robót publicznych, dyrektora stowarzyszenia budowlanego zakładów ubezpieczeń społecznych, inż. Ponikowskiego oraz rzeczoznawców. Komisja udała się na miejsce katastrofy dzisiaj rano samolotem.

Szajka bandytów pomorskich stanie przed sądem doraźnym

Toruń 9. 10. PAT. Władze bezpieczeństwa aresztowały i osadziły w więzieniu szajkę włamywaczy, złożoną z 9 osób. Członkowie bandy dokonywali napadów na odosobnione domy na Pomorzu i dokonywali rabunków. Z rąk tej szajki zginęło kilka osób. Wszyscy aresztowani, którzy przyznali się do winy, mają być sądzeni w trybie doraźnym.

Walka z „czarną giełdą” w Austrii

Wiedeń. 9. 10. PAT. Policja wiedeńska urządziła dzisiaj obławę na „paskarzy” walutowych. Aresztowano 11 osób za przekroczenie przepisów dewizowych. Nazwiska aresztowanych ogłoszone będą po ukończeniu śledztwa. Austriacki Bank Narodowy urządził w gmachu swoim centralę dewizową i przydzielił do niej 60 urzędników.

Grecja chroni się przed dolarem

Ateny. 9. 10. (R) Grecki Bank narodowy zamierza pewną część podkładu walutowego w dolarach zamienić na franki szwajcarskie, aby się zabezpieczyć przed ewentualną niespodzianką.

Zakaz obrotu dewizami na Łotwie

Ryga. 9. 10. (R) Rząd łotewski wydał dekret w sprawie ograniczenia obrotu dewizowego, na mocy którego cały obrót dewizami ma się koncentrować w łotewskim Banku Narodowym. Transakcje termi nowe dewizami, metalami szlachetnymi i papierami są zakazane. Minister skarbu oświadczył, że walucie łotewskiej nie grozi żadne niebezpieczeństwo, ponieważ pokrycie banknotów w złocie i dewizach wynosi 60 procent. Mimo to rząd łotewski wydał ten dekret, aby przeszkodzić nieuczciwej spekulacji.

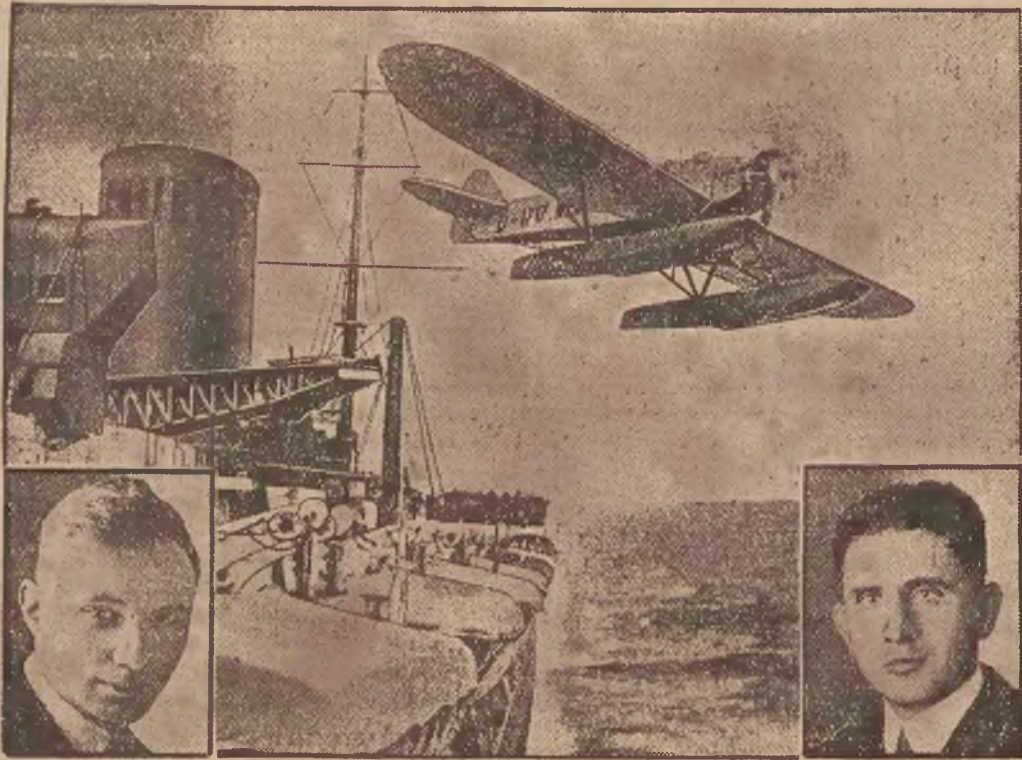
— HARRY LIEDTKE OSOBIŚCIE W BAGATELI

Znany artysta komediowy i prawdziwy ulubieniec kobiet oraz artyści filmowi tej nacji co Rudolf Klein-Rogge, Maks Landa, Ernest Fichtau i inni wystąpią już dzisiaj na deskach Bagateli w sztuce Oskara Wilde’a „Idealny mąż”. Przedstawienie odbędzie się o godz. 10.45 wiecz. a mianowicie po seansach kinowych filmu „Dziesięciu z Pawlaka”. Artyści pozostaną w Krakowie do poniedziałku.

dr. Joel

Minister poczty Schätzel prosił o 24 godzin do namysłu. Jak widać, w nowym gabinecie Brueninga zasiadają tylko dwaj nowi ministrowie, a to min. przemysłu i sprawiedliwości

Samolot pocztowy okrętu „Bremen” wpadł do morza

Samolot pocztowy okrętu „Bremen”, który zabierał pocztę okrętową i doręczał ją przed przyjazdem okrętu do brzozy, zabłądził onegdaj podczas gęstej mgły w okolicach nowej Szkocji i wpadł do morza. Pomimo natychmiastowych poszukiwań nie udało się go dotychczas odnaleźć. Na zdjęciu widzimy samolot w chwili startu z pokładu okrętu oraz jego załogę: pilota Simona (na lewo) i mechanika radiowego Wagenknechta (na prawo)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Gabinet Brüning II. — utworzony

Berlin. 9. 10. (Sch) Dziś wieczorem zakończył dr. Bruening rokowania o utworzenie nowego rządu. O godzinie 21.15 udał się kanclerz Bruening do prezydenta Hindenburga, któremu przedłożył listę nowego gabinetu. Po zatwierdzeniu listy przez prezydenta Rzeszy skład nowego gabinetu ogłoszony został o godzinie

22.30. Skład ten jest następujący: kanclerz i sprawy zagraniczne — dr. Bruening, vice-kanclerz i teka finansów — Dietrich, Reichswehra i sprawy wewnętrzne — Groener, praca — Stoegerwald, poczta — Schätzel, rolnictwo i aprowizacja — Schiele, przemysł — Warmbold, komunikacja — Treviranus, sprawiedliwość —

SPRZEDAŻ

FIRANKI i najnowsze materiały dekoracyjne najtaniej: Fabryka Firank **WEITZ**, ul. Florjańska 23.

DIWANY chodniki i obicia meblowe bezkonkurencyjnie: Fabryka Firank **WEITZ**, Florjańska 23.

FILCE na kotary i do wyłożenia podłóg oraz portjery i kapy na łóżka poleca najkorzystniej — **WEITZ**, Florjańska 23. 1138p

Wełniane swetry

największy wybór najlepszych gatunków najnowsze modele najtańsze ceny — poleca część I hurt. Firma „Trykot” Kraków, Krakowska 7

MEBLE KUCHENNE — PRZEDPOKOJOWE — DZIECIĘCE — NAJTANIEJ — NAJSOLIDNIEJ wykonane. Wielki wybór: „SPECJALNOŚĆ” Kraków, ul. SŁAWKOWSKA 12, w podwórzu. 201er

OPRAWĘ obrazów fotografii, poleca najtaniej: Skład Luster, Kornhauser, ul. Starowiślna 21. 641x

DIWANY ręczne, kilimy: „Dywan”, Kraków, Podgórze, ul. Kingi 9. — Telefon 116-09. 121m

PYJAMY

damskie i męskie — bonjurki i szlafroki **UBRANIA**

TRENINGOWE

po niskich cenach sprzedaje: 978

WYTWORNIA

KRAKOW, KOLETEK 1

OKULARY najtaniej w wytwórni Grössler, optyk, Kraków, ul. Grodzka 41. 12p

DENTYSTYCZNY zakład doskonale wprowadzony w mieście powiatowym, do sprzedania. Zgłoszenia do Adm. „N. Dziennika” pod „Okazyjnie”. 590g

KILIMY najniższe ceny! Kraków, „Ostoja”, ul. Lea 5, naprzeciw Parku Krakowskiego. 635x

FABRYCZNY

MAGAZYN WÓZKÓW

dziecięcych, Kraków. SZPITALNA 11. 496x

FIRANKI, KAPY po cenach przystępnych, wielki wybór Wenisse, poleca: Strzegowski, Kraków, Stradom 25. 1033x

LOTTI KORALL

obecnie **KOHN i HENENBERG** Kraków, Grodzka 9 poleca na **SZKOLNY i ZIMOWY** sezon wszelką garderobę dziecięcą, bieleżną damską i dziecięcą — wyroby sweatrowe. 704x

FIRANKI, kapy, od najtańszych do najwykwintniejszych — oraz wielki wybór firanek Brugęs poleca Wytwórnia Kraków—Podgórze, Rekawka 3, — tuż obok Rynku Podgórskiego. 445x

Fabryka wózków hurtownie i częściowo Kraków, Sebastjana L 20

NAJSOLIDNIEJ

wykonany płaszcz kupi Pani

NAJKORZYSTNIEJ

w firmie

„Świat Medy”

Kraków Grodzka 23

KILIMY artystyczne — Dywany orientalne: Grónerowa, Kraków, Tarłowska 6, boczna Zwierzyńcekiej. 1296x

MEBLE KUCHENNE przedpokojowe, w wykonaniu pierwszorzędnym, poleca specjalny skład, ul. Sebastjana 7. 595x

NOWY SKLEP

OKRYCIA ZIMOWE dla pań **PALTO, RAGLANY** dla panów oraz **KRAWCZYNI** poleca

A. BROSS RYNEK pl. 12

u wylotu ul. Grodzkiej

OBRAZY! Największy wybór obrazów najwybitniejszych malarzy polskich oraz innych, poleca firma L. Schmaus, Florjańska 25. — Wielki wybór! Niskie ceny! 827x

MASZYNA UNDERWOOD, z długim wałkiem, okazjnie do sprzedania, Miodowa 5, drzwi nr. 4. 564bp

POSAD POSZUKUJA

UCZENICE „Wieczornych Kursów Zawodowych” dla wychowawczyń żyd. poszukują posady na bardzo skromnych warunkach. Zgłoszenia przyjmuje Biuro Pośrednictwa Pracy — Kraków, Rynek 29, między godz. 3—6 popołudniu. 1137x

KONCYPIENT adwokacki, z pięcioletnią praktyką, przyjmie posadę. Zgłoszenia pod „Samodzielny” do Adm. „Now. Dziennika”. 577g

POSZUKUJE dobrego stróżostwa. Mogę złożyć 1.000 zł. kaucji. Polecenia pierwszorzędne. Zgłoszenia pod „Uczciwość” do Adm. „N. Dziennika”. 578g

TROCHE HUMORU

— Czy są tu liczni turyści?
— O nie! O tej porze roku mamy na szczęście tę przyjemność już poza nami.

KONCYPIENT z praktyką sądową i jednoroczną adwokacką poszukuje posady. — Zgłoszenia pod „Również prowincja” do Adm. „N. Dziennika”. 571g

MAGISTER farmacji poszukuje praktyki. Zgłoszenia pod „Praktyka” do Adm. „N. Dziennika”. 819x

NAPIERŚNIKI, staniczki i kombinacje szyje: Feldblumowa, Sebastjana 32. 520g

DLUGOLETNI fachowiec branży futrzanej, z ukończoną szkołą handlową, kawaler, poszukuje posady sprzedawcy lub buchaltera, względnie obu funkcji łącznie. Referencje pierwszorzędne. Łaskawe oferty do Adm. „N. Dziennika” pod „Capable”. 565g

LOKALE

DLA Doktora medycyny bezpłatnie do wynajęcia pokój komfortowy. Zgłoszenia do Adm. „Now. Dziennika” pod „Lux”. 593g

JESZCZE kilka mieszkań 2 i 1 pokojowych z komfortem do wynajęcia od 1 grudnia przy ul. Rzeszowskiej 6 (boczna Starowiślna). Wiadomość u Inż. Weingruba, ul. Grobie 19, telefon 121-45 1085x

MIESZKANIE 5-cio pokojowe, na parterze, komfort, z garażem lub bez, od 1 grudnia do wynajęcia. Ogłądać: ul. Konarskiego 21, parter na prawo, Wiadomość telefon. Nr. 113-22. 578g

WOLNE POSADY

BACZNOŚĆ!!! Agencji (agentki) fotografii portretowej w całej Polsce poszukiwani. — Placiny najwyższe prowizje, stałą, (zapewnioną) pensję i zwrot kosztów podróży. Piszcie „Krakus” — Tarnów, Skrzyńska 158. 1131x

RÓŻNE

WYPOŻYCZALNIA książek, Biblioteka Literacka Stradom 19, otwarta jest cały dzień bez przerwy.

PRZECHOWANIE mebli, towarów, w suchych składowach, oraz **PRZEPROWADZKI** najtaniej uskutecznia **Biuro spedycyjne „HERMES”**, Kraków — Stolarska 13. 1042x

ADMINISTRACJĘ domów przyjmuję i wypłacam czynsz miesięczny z góry. Łaskawe oferty do Biura ogłoszeń, Kraków, ul. Sienna 2, pod „Czynsz z góry”. 584g

OSTRZEGAM przed nabyciem weksli od Eziela Lubliner, Kraków, Podbrzezie 4, — podpisane przez Wilhelma i Bronisławę Lernerów, gdyż weksle te są nieważne i nigdy ich honorować nie będą: Bronisława Lerner. 601g

ZEGARMISTRZ, jubiler!! Poszukuję spółnika lub odbiorcy z kapitałem, na staro wprowadzony magazyn zegarmistrzowski-jubilerski. — Oferty do Adm. „Now. Dziennika” pod „Egzystencja zapewniona”. 591g

KRAWCZYNI przyjmują wszelkie roboty, wchodzące w zakres damskiego krawiectwa. Wykonanie pierwszorzędne, ceny bardzo umiarkowane: ul. Jasna 10 m. 22. 473bp

PRZECHOWANIE mebli i towarów w suchych lokalach, oraz **PRZEPROWADZKI** najtaniej uskutecznia **Biuro spedycyjne „Hermes”**, Kraków, ul. Stolarska 13. 1042x

KUPNO

KUPIE dom czynszowy. Zgłoszenia z dokładnym podaniem rentowności pod „Pośrednik niewykluczony” do Tow. Reklamy Międzynarodowej Kraków, ul. Zyblikiewicza 16. 1132m

NAUKA I WYCHOWANIE

NAUCZYCIELKA gimnazjalna, absolwentka uniwersytetów zagranicznych, udziela lekcji niemieckiego, francuskiego, angielskiego, Konwersacja, gramatyka, literatura, korespondencja handlowa. Również lekcje zbiorowe. Zgłoszenia — Kraków, ul. Zielona 11, II. piętro, m. 10. 1051x

ABSOLWENTKA żydowskiego gimnazjum, z hebrajskim, poszukuje lekcji w zakresie ośmiu klas gimnazjalnych, 22 obiady. Zgłoszenia: Biuro ogłoszeń, Sienna 12, pod „Łacina, polskie, fizyka, matematyka”, Kraków. 599g

UDZIELAM korepetycji przygotowuję do matury z fizyki i chemii. Zgłoszenia do Adm. „Now. Dziennika” pod „Absolwentka Uniwersytetu”. 592g

LEKCYJ ZBIOROWYCH i pojedynczych **JEZYKA HEBRAJSKIEGO** — dla starszych, jak i dla młodzieży szkolnej udziela po cenie przystępnej — **S. WALKOWSKI, KRAKÓW, MIODOWA 22**. 603x

CHCESZ otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy korespondencyjne im. Sekulowicza, Warszawa, Żorawia 42. Wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości, korespondencji, stenografji, handlu, prawa, kaligrafji, daktylografji, towaroznawstwa, języków, piśmowni — gramatyki polskiej, ekonomii. Żądajcie prospektów! 1087a

LEKCYJ gry fortepianowej udziela b. uczennica Eisenbergera, Prof. G. Rieserówna, Kraków, ul. Kołłątaja 9. 1075x

DYPL. NAUCZYCIEL przyjmuje lekcje języka hebrajskiego i wszelkich przedmiotów judaistycznych. Jakób Salman, Kraków, Wawrzyńca 3, III. p. 1056x

YOUNG Polish lady gives English lessons. — Write sub „Perfect” — Adm. „N. Dziennika”. 537g

NATALJA IMMERGLUECKOWA, rutynowana nauczycielka gry fortepianowej, z dyplomem warszawskiego Konserwatorium, przyjmie jeszcze parę uczennic. Metoda szybka i łatwa. Zgłoszenia: ul. Sebastjana 8, m. 2. 1031x

RENUMERATA: w Krakowie — prow. miesięczn. Zł. 6'00, kwartal. Zł. 18'00
w Krakowie z odnośnem do domu „ „ 6'20 „ „ 18'60
Na prowincji z przesyłką pocztową „ „ 6'60 „ „ 19'80
Zagranicą z przesyłką pocztową „ „ 10'60 „ „ 30'00

„NOWY DZIENNIK” wychodzi codziennie także w poniedziałki i dni poświ.

OGŁOSZENIA: Podstawa obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie. — Strona w tekście i nadesłaniem ma 3 łamy po 74 milim. — Strona za tekstem 6 łamów po 37 milim. — Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów.
CENY w złotych: I strona 1'25. — Tekst 1' — Nadesłane 0'75. — Za tekstem 6'25. — Drobne od słowa 0'20. Dla poszukujących pracy 0'10. — Gratulacje 12'50. — Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%.

Wydawca: Za Spółkę Wyd. „Nowy Dziennik”: Zygmunt Hochwald. — Redaktor naczelny: Dr. Wilhelm Berkelhammer.
Redaktor odpowiedzialny: Zygfryd Moses. — Nowa Drukarnia Dziennikowa, Kraków, Orzeszkowej 7, pod zarządem Maksymiljana Feldmana